

Toelichting op het peilbesluit Oudendam 2009

DB 7 april 2009
AB 20 mei 2009

HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Inhoud

Inhoud	2
1 Inleiding	5
1.1 Achtergrond peilbesluiten	5
1.2 Aanleiding peilbesluit Oudendam.....	5
1.3 Planologische ontwikkelingen	6
1.4 Leeswijzer.....	6
2 Beleid.....	7
2.1 Europees beleid.....	7
2.2 Nationaal beleid.....	8
2.3 Provinciaal beleid.....	9
2.4 Gebiedsspecifiek beleid	11
2.5 Gemeentelijk beleid	11
2.6 Beleid Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden	12
2.7 Overig beleid	13
2.7.1 Natuurwetgeving.....	13
2.7.2 Cultuurhistorie en archeologie	14
3 Beschrijving van het gebied.....	15
3.1 Situering	15
3.2 Bodemopbouw en geologie.....	15
3.3 Functies, grondgebruik en bebouwing	15
3.4 Hoogteligging en maaiveld daling	17
3.5 Landschap	18
3.6 Ecologie en natuurwaarden	18
3.7 Archeologie en cultuurhistorie.....	19
3.8 Ruimtelijke ontwikkelingen	19
4 Huidige waterhuishoudkundige situatie.....	20
4.1 Watersysteem.....	20
4.1.1 Peilen en drooglegging	20
4.1.2 Aan- en afvoer van water.....	21
4.1.3 Afwijkende peilen; onderbemalingen en hoogwatervoorzieningen	21
4.1.4 Kwel en wegzijging	21
4.1.5 Grondwater.....	22
4.1.6 Waterberging	22
4.2 Waterkwaliteit	22
4.2.1 Chloride	22

4.2.2 Fosfor	22
4.2.3 Stikstof.....	22
4.2.4 Bestrijdingsmiddelen / overige stoffen.....	22
4.2.5 Ecologische beoordeling.....	22
5 Knelpunten huidige situatie	23
5.1 Peilen en peilgebieden uit het vigerend peilbesluit.....	23
5.2 Waterkwantiteit/waterbezwaar	23
5.3 Inrichting	24
5.4 Waterkwaliteit	24
5.5 Belangen	24
6 Peilafweging	25
6.1 Peilgebied PG0219.....	25
6.2 Peilgebied PG0301	26
6.3 Peilgebied PG0302.....	26
6.4 Peilgebied PG0303.....	27
6.5 Afweging samenvoeging PG0302 en PG0303	27
6.6 Effecten	28
6.6.1 Watersysteem.....	28
6.6.2 Waterkwaliteit	28
6.6.3 Landbouw.....	28
6.6.4 Natuur en landschap.....	28
6.6.5 Archeologische en cultuurhistorische waarden	28
6.6.6 Bebouwing.....	28
6.6.7 Financiële belangen.....	28
7 Nieuwe (voorgestelde) waterhuishoudkundige situatie	29
7.1 Vaststelling nieuwe peilen.....	29
7.2 Afwijkende peilen (op- en onderbemalingen)	29
Literatuur	30
Bijlage 1: Functiebeschrijvingen uit het streekplan.....	31
Bijlage 2: Kernpunten provinciaal beleid voor peilbesluiten	33
Bijlage 3: Hoofdpunten beleidsnota peilbesluiten HDSR	35
Bijlage 4: Masterplan polder oudendam.....	37
Bijlage 5: Kaart bij peilbesluit uit 1994.....	38
Bijlage 6: Dynamisch peilbeheer voor landbouw.....	39
Bijlage 7: Kaartmateriaal.....	42

Kaarten *)

1. ligging deelgebied, polder- en peilgebiedindeling
2. functiekaart
3. landgebruik
4. bodemopbouw en grondwatertrappen
5. maaiveldhoogte
6. *maaivelddaling (niet voor stedelijk gebied)*
7. drooglegging huidige situatie
8. huidige waterhuishoudkundige inrichting
9. kwel en wegzijging
10. cultuurhistorische waarden

- *) De datum op de kaart is de aanmaakdatum. De gebruikte (topografische) ondergrond van de kaart kan op sommige punten niet de meest actuele feitelijke situatie weergeven.

1 Inleiding

1.1 Achtergrond peilbesluiten

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is verantwoordelijk voor het waterbeheer in een groot deel van de Provincie Utrecht en een klein deel van de provincie Zuid-Holland. Het waterschap draagt hiermee zorg voor de kwaliteit en kwantiteit van de oppervlaktewateren en voor de waterkeringen in het beheersgebied.

Als waterbeheerder van het oppervlaktewater is het Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden (hierna 'het waterschap' genoemd) volgens de wet op de Waterhuishouding en de provinciale verordening waterhuishouding HDSR 2002 verplicht peilbesluiten vast te stellen voor de gebieden onder haar beheer. Een goedgekeurd peilbesluit biedt aan belanghebbenden duidelijkheid en rechtszekerheid over de te handhaven peilen in het betreffende gebied. Het peilbesluit moet gezien worden als een instructienorm die het waterschap een inspanningsverplichting oplegt.

Deze inspanningsverplichting, opgelegd door de Wet op de waterhuishouding (artikel 16) en in de toekomst door de Waterwet, houdt in dat het waterschap de in het peilbesluit vastgelegde peilen zo goed mogelijk handhaaft.

Als peilen door bijzondere (weers)omstandigheden niet gehandhaafd kunnen worden kan het waterschap **preventief** maatregelen treffen door peilen tijdelijk te verhogen of te verlagen. Het besluit daartoe wordt door het dagelijks bestuur genomen waarbij de belangen van belanghebbenden zorgvuldig gewogen worden. De maatregel die naar verwachting leidt tot de minste schade of overlast wordt uitgevoerd.

In geval van calamiteiten handelt het waterschap naar beste goeddunken.

In een peilbesluit stelt het waterschap de gewenste oppervlaktewaterpeilen vast voor het gebied waarvoor het besluit geldt. Dit gebied kan onderverdeeld zijn in meerdere peilgebieden. Soms wordt voor een gebied meer dan één peil vastgesteld. Via het peilbeheer wordt de afwatering van het plangebied geregeld en wordt de grondwaterstand beïnvloed. Het peilbesluit zelf geeft in ieder geval aan op welk gebied het besluit betrekking heeft, welk(e) peil(en) daar zal (zullen) gelden en de periode waarvoor de in het peilbesluit opgenomen waterstanden zullen gelden, bijvoorbeeld een zomer- en een winterpeil.

Op basis van het Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, artikel 73, vindt de goedkeuring van het peilbesluit plaats door Gedeputeerde Staten van die provincie waarin het gebied waarop het peilbesluit betrekking heeft, voor een groot deel ligt. Voor het peilbesluit van het gebied Oudendam is dit de provincie Zuid-Holland.

1.2 Aanleiding peilbesluit Oudendam

De geldigheidsduur van een peilbesluit bedraagt tien jaar, waarna een verlenging van maximaal vijf jaar mogelijk is. Voor een aantal peilgebieden binnen het beheersgebied is de geldigheidsduur van het peilbesluit verlopen. Het waterschap heeft daarom in het Waterbeheersplan 2003-2007 als doelstelling opgenomen om uiterlijk in 2007 voor het hele beheersgebied over geldige peilbesluiten te beschikken. Bij het opstellen van nieuwe peilbesluiten wordt zo veel mogelijk aangehaakt bij gebiedsgerichte projecten. Het vorige peilbesluit voor Oudendam dateert uit 1995 en dient geactualiseerd te worden.

Voor dit gebied wordt op termijn een Watergebiedsplan opgesteld. In een watergebiedsplan beschrijft het waterschap de richtlijnen voor het waterbeheer in een bepaald gebied, onder andere over peilbeheer en onderbemaling. Daarbij wordt niet alleen rekening gehouden met waterhuishoudkundige aspecten maar ook met de verschillende gebruiksfuncties in het gebied, zoals landbouw, natuur en bebouwing. Het watergebiedsplan resulteert in nieuwe peilbesluiten en inrichtingsplannen voor het watersysteem.

Het waterschap heeft ervoor gekozen om het peilbesluit voor Oudendam zo snel mogelijk te actualiseren, zodat in de tussenliggende periode totdat een watergebiedsplan wordt opgesteld een vigerend peilbesluit aanwezig is. Omdat het watergebiedsplan dieper ingaat op de knelpunten in de waterhuishouding en de inrichting, wordt dit peilbesluit eenvoudig ingestoken. In dit peilbesluit wordt zoveel mogelijk het vigerende waterpeil of praktijkpeil vastgelegd.

Bij het opstellen van dit peilbesluit heeft het waterschap onderzoek verricht naar de gewenste waterpeilen in het gebied Oudendam. Uiteraard zijn de ervaringen met het waterbeheer, een belangrijk uitgangspunt geweest. In het onderzoek zijn alle in het geding zijnde belangen meegenomen.

1.3 Planologische ontwikkelingen

Het Masterplan voor de polder Oudendam (2002) biedt de mogelijkheid invulling te geven aan het recreatieve knooppunt uit het Plan De Venen. In het Masterplan wordt een integrale visie beschreven op de ontwikkelingen in de polder. Het (glas)tuinbouwgebied aan de oostzijde van de polder wordt getransformeerd naar verblijfsrecreatiegebied. Het industrieterrein in het westen van de polder wordt uitgebreid en opgeknapt, zodat het landschappelijk beter ingepast is in het beeld van de polder. De oude stortplaats zal voor een deel beplant worden met bos en voor een deel agrarisch in gebruik worden genomen. Een kaart van het Masterplan Polder Oudendam is te vinden in bijlage 4.

Het verblijfsrecreatiegebied heeft zeer waarschijnlijk, door zijn nieuwe functie, behoefte aan een ander waterpeil. Onduidelijk is echter nog wanneer de ontwikkeling exact gaat plaatsvinden en welke aanleghoogten gebruikt gaan worden. Mede hierdoor en het huidige grondgebruik en de huidige functie, is in de peilafweging met deze nieuwe ontwikkeling nog geen rekening gehouden. Het waterpeil dat in dit peilbesluit wordt voorgesteld is echter niet in strijd met de toekomstige ontwikkelingen van het gebied. Te zijner tijd wordt, indien nodig, voor deze ontwikkeling een nieuwe peilafweging gemaakt.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het algemene en gebiedsgerichte beleid beschreven van de rijksoverheid, provincie, gemeenten en het waterschap, voor zover relevant voor dit peilbesluit. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het gebied en in hoofdstuk 4 is de huidige waterhuishoudkundige situatie weergegeven. De eventuele knelpunten van de huidige waterstaatkundige situatie zijn beschreven in hoofdstuk 5 en de peilafweging in hoofdstuk 6. Tot slot wordt in hoofdstuk 7 de nieuwe (voorgestelde) waterhuishoudkundige situatie beschreven.

2 Beleid

In dit hoofdstuk wordt het algemene en gebiedsgerichte beleid beschreven van de Europese Unie, rijksoverheid, provincies, gemeenten en het hoogheemraadschap, voor zover relevant voor dit peilbesluit.

2.1 Europees beleid

Op 22 december 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) in werking getreden. Het doel van deze richtlijn is de vaststelling van een kader voor de bescherming van landoppervlaktewater, overgangswater, kustwateren en grondwater. Dit moet bijdragen tot de beschikbaarheid van voldoende oppervlaktewater en grondwater van goede kwaliteit voor een duurzaam, evenwichtig en billijk gebruik van water. Het uitgangspunt hierbij is waterbeheer op het niveau van stroomgebieden. In 2009 moeten de lidstaten voor ieder stroomgebied een eerste stroomgebiedbeheersplan (SGBP) opgesteld hebben. Het stroomgebiedbeheersplan bevat voor oppervlaktewaterlichamen, grondwaterlichamen en beschermde gebieden een beschrijving van het watersysteem, een invulling van het begrip “goede toestand”, een vergelijking van de huidige toestand met de goede toestand en een beschrijving van maatregelen die nodig zijn om de goede toestand te bereiken. Bij het bepalen van de “goede toestand” wordt het watersysteem en zijn natuurlijke referentie leidend. Het SGBP vormt geen inspanningsverplichting, maar een resultaatsverplichting. Indien de “goede toestand” niet is gerealiseerd in 2015 (onder voorwaarden zijn er mogelijkheden voor uitstel tot 2021 of 2027) kan de Europese Unie sancties opleggen aan de betreffende waterbeheerders.

Het gebied Oudendam valt binnen het stroomgebied Rijn-West. De verschillende overheden binnen het stroomgebied van Rijn-West hebben een werkplan (van 2005 tot 2009) opgesteld voor het eerste SGBP. Hierin is afgesproken dat het beleidsproces twee keer regionaal wordt doorlopen. Eerst een keer grof (per beheergebied), daarna fijn (per waterlichaam). Inmiddels is de eerste slag gemaakt en vastgelegd in de Zomernota Rijn-West 2006. In de Zomernota wordt een globaal beeld gegeven van de mogelijke doelen, maatregelen en kosten.

Voor het uitvoeren van de globale verkenning is het beheersgebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden opgedeeld in drie regio's: Oost (Utrechtse Heuvelrug), Midden (stedelijk gebied van Utrecht en Nieuwegein) en West (het veenweidegebied). Het gebied Oudendam behoort tot West (het veenweidegebied).

Conclusies uit de globale verkenning voor regionale wateren zijn:

- Ecologische en chemische doelen voor het regionale oppervlaktewater zijn te realiseren;
- Inrichting (natuurvriendelijke oevers, vispassages en natuurvriendelijk beheer) is een zeer effectieve maatregel om KRW-doelen te realiseren. Echter maatregelen om belastingen van vermestende stoffen en zware metalen te verminderen zijn ook nodig om 100% van de KRW-doelen te halen;

In 2007 wordt deze analyse van mogelijke doelen en maatregelen verfijnd tot op het niveau van de afzonderlijke wateren.

Voor het behalen van de doelen van de KRW is het belangrijk dat met dit peilbesluit de huidige waterkwaliteit gehandhaafd blijft of verbetert. In dit opzicht is een peilverlaging dus niet wenselijk, omdat daardoor de waterdiepte verkleind wordt. Een kleinere waterdiepte is negatief voor de waterkwaliteit.

2.2 Nationaal beleid

De Commissie Waterbeheer 21ste eeuw heeft in het najaar van 2000 advies uitgebracht over het waterbeleid in de 21ste eeuw (WB21). Conclusie was dat het watersysteem anno 2000 niet is opgewassen tegen de (verwachte) opgaven van de nieuwe eeuw. De Commissie stelt een nieuwe aanpak voor, waarbij de trits 'vasthouden, bergen, afvoeren', 'geen afwenteling' en 'ruimte voor water' leidende principes zijn. Het kabinet heeft de conclusies van de Commissie overgenomen en met de nota's Anders Omgaan met Water, Derde Kustnota en Ruimte voor de rivier tot rijksbeleid gemaakt.

Naar aanleiding van WB21 is Nederland verdeeld in zeventien deelstroomgebieden waarvoor een stroomgebiedsvisie is opgesteld. Het gebied Oudendam ligt in het deelstroomgebied Amstelland. De Stroomgebiedsvisie (SGV) Amstelland (2002) is opgesteld door de inliggende provincies, waterschappen en directies van Rijkwaterstaat onder regie van de provincie Utrecht. De SGV Amstelland vormt het regionale waterbeeld voor de lange termijn (2050) met een operationele uitwerking voor de middellange termijn (2015). Tevens vormt de SGV Amstelland de regionale inbreng voor het Nationaal Bestuursakkoord Water en een bouwsteen voor de streekplannen. Daarnaast is de SGV de basis voor de provinciale waterhuishoudingsplannen en waterbeheersplannen.

In het SGV Amstelland zijn de huidige en toekomstige knelpunten geïnventariseerd. De huidige knelpunten in het gebied Oudendam en omgeving zijn met name een versnipperde waterbeheersing, bodemdaling, wateroverlast in de polders, verdroging in combinatie met de aanvoer van gebiedsvreemd water, eutrofiëring van de watergangen en diffuse en puntbronnen (door slechte doorspoeling). Voor de toekomst (2050) is ingeschat dat peilbeheer, verzakking van lintbebouwing en watertekort in natuurgebieden vermoedelijk zeer grote aandachtspunten zijn als gevolg van verdergaande bodemdaling. Tevens zal de waterkwaliteit in natuurgebieden vermoedelijk een aandachtspunt zijn als gevolg van de inlaat van gebiedsvreemd water. Het risico op wateroverlast in het gebied Oudendam en omgeving is vermoedelijk gering. De belangrijkste oplossingsrichtingen voor deze knelpunten in het gebied Oudendam en omgeving zijn:

- Een zo beperkt mogelijke drooglegging in het voorjaar en de zomer om de bodemdaling te vertragen.
- Meer aaneengesloten gebieden met een uniform waterbeheerregime om de versnippering van het peilbeheer te verkleinen.
- Meer gebruikmaken van gebiedseigen water.

In het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW, 2003) verplichten Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zich om in de periode tot 2015 het watersysteem in Nederland te verbeteren en op orde te houden. Het NBW bevat taakstellende afspraken ten aanzien van veiligheid en wateroverlast en procesafspraken ten aanzien van watertekorten, verdroging, verzilting, water(bodem)kwaliteit, sanering waterbodems en ecologie. Ook zijn afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden en financiën. De afspraken uit het NBW houden onder andere in dat de waterschappen de regionale watersystemen moeten toetsen aan de werknormen wateroverlast en aangeven welke ruimteclaims hieruit voortkomen (de zogenaamde wateropgave). Ook over het vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) zijn afspraken gemaakt in het NBW.

In september 2006 heeft de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat bij de Kamer een nieuw wetsvoorstel ingediend voor de nieuwe Waterwet. De Waterwet moderniseert en integreert de bestaande wetgeving op het gebied van waterbeheer. Veel van de huidige wetgeving is versnipperd in verschillende wetten die voor een deel ook verouderd zijn. Het voorontwerp van de Waterwet is inmiddels gereed. De wetten die in aanmerking komen voor integratie en modernisering zijn: de Wet op de waterhuishouding, de Wet verontreiniging

oppervlaktewateren, de Wet verontreiniging zeewater, de Grondwaterwet, de Wet droogmakerijen en indijkingen, de Wet op de waterkering, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken en de Waterstaatswet 1900. Genoemde wetten worden ingetrokken met de invoering van de nieuwe Waterwet, behalve de laatste twee wetten. Deze wetten bevatten namelijk ook onderdelen van het beheer van wegen. De Wrakkenwet en de Ontgrondingenwet worden in dit stadium nog niet in het wetsvoorstel opgenomen. In 2007 wordt onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden deze wetten te integreren en/of in te trekken.

De Waterwet gaat niet over de organisatie en financiering van het regionale waterbeheer. Dit is vastgelegd in de Waterschapswet. In het wetsvoorstel is de doelstelling van het waterbeheer als volgt samengevat: “Het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met de bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en de vervulling van functies die krachtens de Waterwet zijn toegekend aan watersystemen.”

2.3 Provinciaal beleid

Het gebied Oudendam ligt in de provincie Zuid-Holland in het streekplangebied Zuid-Holland Oost. In deze paragraaf is het beleid van de provincie Zuid-Holland voor dit streekplangebied beschreven.

Het Streekplan Zuid-Holland Oost geeft de visie van de provincie weer op de ruimtelijke ontwikkeling binnen het oostelijk deel voor de periode tot 2015. Het streekplan geeft aan welke ontwikkelingen wel en welke niet gewenst zijn en vormt het toetsingskader voor plannen van particulieren, maatschappelijke organisaties en overheden. Tevens worden aan gebieden functies toegewezen, die worden beschreven in paragraaf 3.3.

In het streekplan zijn verschillende beleidsvelden uitgewerkt die betrekking hebben op de ruimtelijke ontwikkeling, waaronder het beleidsveld water. De belangrijkste aandachtspunten bij het opstellen van peilbesluiten zijn flexibel peilbeheer en peilbeheer in veen- en veen+(plus)gebieden.

In de afweging van nieuwe peilbesluiten moet de mogelijkheid van flexibel peilbeheer meegenomen worden. Bij flexibel peilbeheer worden marges toegepast waarbinnen het oppervlaktewaterpeil mag fluctueren. Hierdoor kan het water langer vastgehouden worden en wordt de bergingscapaciteit vergroot. Daarnaast kan flexibel peilbeheer ook worden ingezet om de toename van zoute kwel tegen te gaan en/of om het oxideren van het veen te verminderen.

In het streekplan zijn onder andere veengebieden en veen+gebieden aangewezen. Een veengebied is een gebied waar de bovenste 80 cm van de bodem voor minimaal 40 cm uit veen bestaat. Het beleid met betrekking tot het peilbeheer in veengebieden is uitgewerkt in de Nota Uitwerking Peilbeheer (NUP, 1998). In sommige delen van het veengebied is in het verleden flankerend beleid met betrekking tot de waterhuishouding en het peilbeheer ingezet ter bescherming van de hier aanwezige natuur- en landschapswaarden. Deze gebieden hebben in het streekplan de aanduiding veen+gebied gekregen. In de NUP wordt voor deze gebieden nog gerefereerd aan de ANL-gebieden uit het streekplan van 1995. Waar in de NUP het begrip ANL-gebied wordt gebruikt dient in combinatie met dit streekplan veen+gebied te worden gelezen. Het peilenbeleid zelf en de gebieden waar dit beleid van toepassing is, zijn voor het gebied Oudendam niet gewijzigd.

De Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland hebben op 28 juni 2006 het Beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006-2010 vastgesteld. In het Beleidsplan Groen, Water en Milieu (BGWM) werkt de provincie het beleid uit dat beschreven is in de Vierde Nota

Waterhuishouding en het Nationaal Bestuursakkoord Water. Het BGWM is tevens het provinciale waterhuishoudingsplan. In het 'waterdeel' is ook de functiekaart water opgenomen. Op de functiekaart water worden functies verbonden aan oppervlaktewater en freatisch grondwater. In paragraaf 3.3 worden de functies en bijbehorende doelstellingen beschreven.

Een hoofddoelstelling van het provinciale waterbeleid is voldoende water van goede kwaliteit te hebben en houden voor alle grondgebruikfuncties en het voorkomen van wateroverlast. Goed peilbeheer moet enerzijds het grondgebruik zo goed mogelijk faciliteren en daarbij rekening houden met de soms tegenstrijdige eisen aan het waterbeheer. Anderzijds moet door goed peilbeheer ook de bodemdaling, verzilting en versnippering van peilgebieden worden beperkt.

Het provinciale beleid ten aanzien van peilbesluiten behelst een integrale afweging waarbij de belangen transparant en evenwichtig worden afgewogen. Het resultaat van die afweging is een Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). De peilbesluiten maken deel uit van het proces om een GGOR op te stellen. De provincie Zuid-Holland heeft voor haar gebied een Optimaal Grond- en Oppervlaktewater regime (OGOR) opgesteld. De kernpunten van het provinciaal beleid voor peilbeheer zijn uitgewerkt in de NUP van december 1998. De NUP zal in 2006 worden herzien, waarbij afspraken om het GGOR toe te passen in de herziene NUP worden geïntegreerd. Ook de veenweidepacten Krimpenerwaard en Gouwe Wiericke vormen een uitgangspunt bij de herziening van de NUP. In het kader van de veenweidepacten wordt het principe 'functie volgt peil' verder uitgewerkt en toegepast. In het veenweidegebied is dé belangrijkste wateropgave om het versnipperd en weinig natuurlijk peilbeheer op te heffen. Daarnaast moeten kansen worden benut voor meer watervoorraden voor droge tijden. Door uit te gaan van 'functie volgt peil' en door van grotere en robuustere peileenheden uit te gaan, wordt het gebied minder kwetsbaar voor te veel en te weinig water en is de waterhuishouding beter te beheersen.

Ten slotte streeft de provincie er naar dat het oppervlaktewater van een goede chemische en ecologische kwaliteit is. Achteruitgang dient te worden voorkomen en (in potentie) ecologisch waardevolle wateren worden beschermd en verbeterd. Randvoorwaarde hierbij is dat de waterkwaliteit optimaal is om te voldoen aan de eisen vanuit de verschillende watergebruiksfuncties. De toegekende waterkwaliteitseisen moeten verenigbaar zijn met de grondgebruikfuncties die het water beïnvloeden.

In de NUP (1998), die door de provincie Zuid-Holland is opgesteld, wordt een nadere invulling gegeven aan een aantal kernpunten die beschreven zijn in het Beleidsplan Water en Milieu. In 2006 zal de NUP worden herzien. De NUP bekijkt het peilbeheer in relatie tot landbouw, natuur, milieu, bebouwing en recreatie. Het gaat hierbij met name om de eisen die worden gesteld aan een peilbesluit. In het Beleidsplan Milieu en Water en de NUP worden voor de diverse functies eisen gesteld met betrekking tot onder andere de drooglegging, waterkwaliteit en onderbemalingen.

Bij de vaststelling van een peilbesluit worden alle betrokken belangen integraal afgewogen. Deze belangen hebben betrekking op de kwaliteit en kwantiteit van oppervlakte- en grondwater (waaronder verdrogingsbestrijding), op de landbouw, de aanwezige natuur- en landschapswaarden en de funderingen van gebouwen en infrastructurele werken, waaronder dijken en kaden. Ook de relatie tussen de peilhandhaving in het betreffende gebied en de omstandigheden in omliggende gebieden wordt bij deze belangenafweging betrokken. In bijlage 2 staan de hoofdpunten uit het NUP.

2.4 Gebiedsspecifiek beleid

Het gebied Oudendam ligt midden in het nationaal landschap het Groene Hart, dat ligt in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Deze provincies werken samen in de Stuurgroep Groene Hart aan een uitvoeringsprogramma dat gericht is op het verbeteren van de kwaliteit van het Groene Hart, het Ontwerp-Uitvoeringsprogramma 2007-2013. Het ontwerp-uitvoeringsprogramma zal volgens planning in de zomer van 2006 gereed zijn en in het najaar ter besluitvorming worden voorgelegd aan de Provinciale Staten van de drie provincies. In het uitvoeringsprogramma worden onder andere icoonprojecten voor het Groene Hart besproken. Iconen zijn projecten die essentieel zijn voor het Groene Hart (vanwege hun ruimtelijke betekenis of vanwege het mobiliseren van het netwerk dat nodig is voor de uitvoering) en die een voorbeeld- of aanjaagfunctie hebben voor het hele Groene Hart. Voor de meeste gebiedsgerichte iconen en projecten zijn coalities gesloten, bijvoorbeeld in de vorm van gebiedscommissies. Bij andere iconen moet dat nog gebeuren.

Het gebied Oudendam valt binnen drie (potentieel-) icoonprojecten, die elkaar voor een deel overlappen:

- **Icoonproject Natte As**

De doelstelling van dit project is het ontwikkelen van een natte ecologische verbinding van voldoende omvang tussen de Biesbosch en het IJsselmeer. De Natte As loopt door de andere icoonprojecten heen. In 2007 moet de begrenzing van de Natte As afgerond zijn, de uitvoering verloopt verder in het tempo van het gebiedsgerichte beleid in de betreffende deelgebieden. In 2018 moet de Natte As voltooid zijn.

- **Icoonproject De Venen**

De Venen omvat globaal het veenweidegebied tussen Bodegraven en Vinkeveen. De uitvoering van het Plan van Aanpak De Venen loopt sinds 1998. Momenteel vindt een herijking van het Plan van Aanpak plaats. Doelstellingen daarin zijn het ontwikkelen van nieuwe natuur, het ontwikkelen van recreatievoorzieningen en het stimuleren van innovatie in de landbouw. De uitvoering moet in 2018 gereed zijn.

- **Potentieel icoonproject Rijn- en Veenstreek**

Door de verspreide glastuinbouw te saneren en te bundelen in drie concentratiegebieden (Roelofarendsveen, Nieuwkoop Oost en de Aar- en Amstelzone), wordt landschappelijke winst bereikt. Gemeenten zullen hier afzonderlijk plannen van aanpak voor opstellen.

De plannen voor de icoonprojecten in het gebied Oudendam zijn nog niet definitief uitgewerkt en zullen daarom niet meegenomen worden in dit peilbesluit.

In het streefbeeld op de lange termijn (tot 2050; Waterbeheersplan 2003-2007) staat het gebied voor een deel gekarteerd als veengebied waar de bodemdaling moet worden tegengaan en als zoekgebied voor piekberging.

2.5 Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid voor het gebied Oudendam is beschreven in het Bestemmingsplan landelijk gebied van de gemeente Nieuwkoop. Dit bestemmingsplan is in 2005 definitief geworden. De bestemmingsplannen vormen in principe een nadere uitwerking van de betreffende streekplannen en zijn ook hieraan getoetst. De hoofdfuncties van de bestemmingsplannen komen dus overeen met die van de betreffende streekplannen. Inmiddels is de ontwikkeling gestart van een recreatiebungalowpark in het oosten van de polder. In het peilbesluit is deze ontwikkeling nog niet verwerkt, omdat de randvoorwaarden nog niet bekend zijn. Deze ontwikkeling wordt in een volgende herziening van het peilbesluit opgenomen.

2.6 Beleid Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

In de Waterstructuurvisie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (2002) presenteert het waterschap zijn integrale visie op een duurzaam waterbeheer, waarmee geanticipeerd kan worden op de ontwikkelingen in het waterbeheer. De visie is tot stand gekomen in een dialoog met provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties. De waterstructuurvisie geeft richting aan het toekomstige waterbeheer van het waterschap en is input voor het waterbeheersplan van het waterschap, de provinciale waterhuishoudingsplannen, de stroomgebiedsvisie en gemeentelijke waterplannen. Daarnaast wil het waterschap met de visie duidelijk maken welke uitgangspunten en doelstellingen uit het oogpunt van duurzaam waterbeheer van belang zijn voor ruimtelijke plannen, zoals de provinciale streekplannen en gemeentelijke bestemmingsplannen. De hoofdpunten voor het peilbeheer komen terug in de bovengenoemde beleidsstukken en zijn daar beschreven.

In Waterbeheersplan Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2003-2007 zijn de plannen beschreven voor het waterbeheer in de periode 2003-2007 met een doorkijk naar 2015. In het plan zijn de waterdoelstellingen uitgewerkt zoals deze op Europees, nationaal en provinciaal niveau zijn geformuleerd. Het sluit goed aan op de Vierde Nota waterhuishouding en de provinciale plannen op het gebied van water en milieu. Daarnaast is in het plan rekening gehouden met diverse visies op veranderend waterbeheer: het advies "Waterbeheer voor de 21^e eeuw" van de commissie Tielrooij, De Waterstructuurvisie van De Stichtse Rijnlanden en de daarop gebaseerde stroomgebiedsvisie Amstelland. In het waterbeheersplan is extra aandacht besteed aan het peilbeheer in veengebieden. In nieuw op te stellen peilbesluiten voor veengebieden moet rekening gehouden worden met de grondwaterstand om bodemdaling en oxidatie van veen zo veel mogelijk te voorkomen. Voor deze gebieden geldt als randvoorwaarde dat een peilverlaging niet verder mag gaan dan de huidige maaiveldaling. Uitzonderingen hierop zijn alleen mogelijk als de (meestal landbouwkundige) noodzaak kan worden aangetoond en geen evenredige schade voor andere belangen ontstaat. Een drooglegging van maximaal 60 cm is hierbij richtinggevend. Inmiddels streeft het waterschap naar een jaargemiddelde drooglegging van 50 cm in de veenweidegebieden om de bodemdaling zoveel mogelijk tegen te gaan. Het tegengaan van bodemdaling vormt namelijk één van de belangrijke beleidsopgaven voor het veenweidegebied.

Het vigerende beleid van het waterschap omtrent de peilbesluiten is uitgewerkt in de beleidsnota peilbesluiten (1998). De hoofdlijnen zijn weergegeven in bijlage 3.

- Het peilbeheer wordt zoveel mogelijk afgestemd op de functies uit de waterbeheersplannen en streekplannen.
- Voor agrarisch grondgebruik worden de volgende droogleggingsnormen gehanteerd:

Bodemsoort	Droogleggingsnorm
Veen	< 0,60
Klei op veen	0,60 – 0,80
Klei	0,70 – 1,00
Klei op zand	0,70 – 1,00
Zand	0,50 – 0,80

- Voor gebieden met de hoofdfunctie natuur en landschap wordt de drooglegging afgestemd op het streefbeeld voor het gebied.
- Voor bebouwde gebieden wordt een droogleggingsnorm van 0,70 – 1,00 m gehanteerd.
- Om gebiedseigen water zo goed mogelijk te kunnen benutten streeft het hoogheemraadschap naar de invoering van een flexibel peilbeheer. In nieuw op te stellen

peilbesluiten moet aangegeven worden welke mate van flexibel peilbeheer voor een bepaald gebied ingevoerd zal worden.

- Ten aanzien van peilaanpassingen geldt gelden aantal voorwaarden. Deze zijn opgenomen in bijlage 3.
- Het waterschap streeft er naar het aantal op- en onderbemalingen zo beperkt mogelijk te houden door criteria te hanteren bij de beoordeling van vergunningaanvragen (zie bijlage 3).

Naast bovengenoemde voorwaarden geldt als algemene norm dat binnen het peilgebied niet meer dan 25% van de oppervlakte mag worden op- of onderbemalen. Bij deze oppervlakte wordt uitgegaan van de totale perceelsgrootte, inclusief het aanwezige oppervlaktewater binnen het op- of onder te bemalen gebied.

Het waterschap wil het peilbesluit benutten als actief instrument om tot een duurzaam waterbeheer te komen waarbij het Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) als uitgangspunt genomen wordt. De voorbereiding van dit peilbesluit is zo veel mogelijk in lijn met de GGOR systematiek: de afweging en communicatie zijn zo transparant mogelijk.

Daarnaast is in het noordelijk deel van het bemalingsgebied Zegveld gestart met een proef met dynamisch peilbeheer. Een dynamisch peilbeheer houdt in dat het waterpeil dynamisch in de tijd kan fluctueren binnen een van tevoren vastgestelde boven- en ondergrens. Afhankelijk van de weersomstandigheden, de groeiomstandigheden voor het gewas en de agrarische bedrijfsvoering kan het peil worden ingesteld op of tussen het peil van de vastgestelde boven- en ondergrens (zie bijlage 6). Dit beleid gaat echter nog niet op voor dit peilbesluit.

2.7 Overig beleid

In deze paragraaf is het overige beleid voor het gebied Oudendam beschreven.

2.7.1 Natuurwetgeving

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. Hiertoe zijn twee wetten actief, respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. In beide wetten zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventionie van Bonn en CITES.

De Natuurbeschermingswet 1998 richt zich alleen op gebiedsbescherming en legt de bescherming van natuurgebieden in de nationale wetgeving vast. Kern van de gebiedsbescherming wordt gevormd door het netwerk van *Natura 2000-gebieden* (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) die strikt beschermd zijn. Daarnaast zijn er ook nog tal van Beschermden Natuurmonumenten, de Nationale Landschappen, de Nationale Parken, is er de Ecologische Hoofdstructuur (Structuurschema Groene Ruimte en Nota Ruimte) en worden in het kader van de Wetlands Conventionie wetlands aangewezen.

De verplichtingen voor soortbescherming zijn overgenomen door de Flora- en faunawet. De soortenbescherming kent naast de passieve wettelijke bescherming (het tegenhouden van verslechtering) met de Flora- en faunawet een actieve soortenbescherming via onder andere de soortenbeschermingsplannen (het Meerjarenprogramma Uitvoering Soortenbeleid 2000-2004) en de 'rode lijsten'.

De Nieuwkoopse Plassen vallen onder de Vogel- en Habitatrichtlijn. Het gebied Oudendam grenst aan de Nieuwkoopse Plassen, maar valt niet onder de Natuurbeschermingswet of de Vogel- en Habitatrichtlijn.

2.7.2 Cultuurhistorie en archeologie

Belvedere is een initiatief van de ministeries van VROM, OCW, LNV en V&W. Hun streven om cultuurhistorie meer te betrekken bij ruimtelijke ontwikkelingen staat verwoord in de Nota Belvedere. Deze nota is in november 1999 in de Tweede Kamer besproken. Met de Nota Belvedere pleiten de vier ministeries voor een respectvolle omgang met cultuurhistorische waarden binnen ruimtelijke ontwikkelingen. Provincies en gemeenten wordt gevraagd voor deze gebieden en steden actief cultuurhistorisch beleid te formuleren, gericht op het herkenbaar houden en versterken van de historische en ruimtelijke samenhang, en deze in streek- of bestemmingsplannen vast te leggen.

Een deel van de Belvederegebieden zijn gebruikt om de Nationale Landschappen aan te wijzen die zijn opgenomen in de Nota Ruimte (PKB deel 3a van 12 april 2005). De Belvederegebieden die zijn opgenomen in de Nationale Landschappen hebben hiermee een formele status gekregen. Nationale Landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame, unieke en nationaal kenmerkende landschappelijke kwaliteiten. De bijzondere natuurlijke, cultuurhistorische en recreatieve kwaliteiten van het landschap moeten behouden blijven en waar mogelijk versterkt worden. Sociaal-economische ontwikkeling blijft mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het gebied worden versterkt (het zogenaamde 'ja, mits'-principe). De provincies staan voor de taak om deze Nationale Landschappen concreet te begrenzen in de streekplannen en om hiervoor integrale uitvoeringsprogramma's te ontwikkelen.

Daarnaast hebben de provincies een Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) opgesteld. De CHS geeft een overzicht van het cultureel erfgoed in betreffende provincie. Het doel van de CHS is om het cultuurhistorisch erfgoed veilig te stellen en te versterken. Daarnaast gebruiken beleidsmakers en planologen de CHS als bron van inspiratie en als sturingsinstrument bij stedelijke en landschappelijke ontwikkeling. De CHS is ruimtelijk verankerd in de streekplannen.

De bescherming van het archeologische erfgoed in de bodem en de inbedding ervan in de ruimtelijke ontwikkeling is het onderwerp van het Europese Verdrag van Valletta (Malta). Nederland heeft dit verdrag in Valletta in 1992 ondertekend en goedgekeurd. Er is daarna gewerkt aan een wijziging van onder andere de Monumentenwet (1988) en in 2003 is een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. In april 2006 is dit wetsvoorstel door de Tweede Kamer goedgekeurd en is het voorgelegd aan de Eerste Kamer. Vooruitlopend op de wetgeving wordt overal in Nederland inmiddels al gehandeld 'in de geest' van het verdrag van Malta. Met dit verdrag wordt er onder andere gestreefd naar het behouden van het archeologische erfgoed in haar oorspronkelijke context, door in de ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met archeologische waarden in de bodem en onder water.

Door verlagingen van polderpeilen bestaat de kans dat archeologische waarden worden aangetast doordat ze boven de grondwaterspiegel komen te liggen. Het is daarom van belang om archeologische waarden te inventariseren en het effect van eventuele peilverlagingen in dit verband te bepalen.

3 Beschrijving van het gebied

3.1 Situering

Het deelgebied Oudendam heeft een oppervlakte van circa 63 ha en ligt ongeveer 8 km ten noorden van de stad Woerden. Op kaart 1 is de ligging van het deelgebied, de polder en de peilgebiedsindeling te vinden.

Aan de noordzijde wordt de polder begrensd door de Heinoomsvaart, aan de oostzijde door de Geer, aan de zuidzijde vormt de Hollandse Kade de scheiding met de polder Kamerik-Teylingens en aan de westzijde wordt de polder begrensd door de Kromme Mijdrecht. De Heinoomsvaart en de Kromme Mijdrecht zijn boezemwateren die in beheer zijn bij Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht. De polder Kamerik-Teylingens valt onder het beheer van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

De polder ligt in de gemeente Nieuwkoop. Op 1 januari 2007 is deze gemeente ontstaan uit de voormalige gemeenten Liemeer, Ter Aar en Nieuwkoop.

De Lange Meentweg loopt parallel aan de zuidgrens van de polder. De Lange Meentweg vormt een verbinding tussen de N212 en Woerdense Verlaat. Langs deze weg bevindt zich de meeste, verspreid liggende bebouwing (Groot-Waterschap Woerden, 1994).

3.2 Bodemopbouw en geologie

De bodem in de polder Oudendam bestaat uit Koopveengronden op bosveen (of eutroof broekveen). Dit zijn veengronden met een 25 à 50 cm dikke, goed veraarde bovengrond van kleiig veen, die is ontstaan door het gebruik van toemaak. In het veengebied van Midden-Holland is tot het begin van deze eeuw ter bemesting van het land een mengsel van bagger, dierlijke mest en stadsvuil als zogenaamde toemaak op het land gebracht. De bodemopbouw is te vinden op kaart 4.

De grondwatertrap is II, waarbij de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) varieert van 10-30 cm onder het maaiveld en de gemiddelde laagste grondwaterstand (GLG) van 50-70 cm onder het maaiveld. De GHG wordt zeer sterk beïnvloed door de toestand en het onderhoud van de greppels.

Het veenpakket loopt door tot circa 3,5 à 4,0 m onder het maaiveld. Daaronder bevindt zich een 2,5 à 3,0 m dikke zware zavel tot lichte kleilaag. Onder dit pakket wordt matig grof kleiarm zand aangetroffen, hetgeen het begin vormt van het eerste watervoerend pakket. Dit pakket is ongeveer 60 m dik en wordt respectievelijk gevormd door de Formaties van Twente en Kreftenheye. Hieronder bevindt zich de eerste scheidende laag van circa 20 m dik, opgebouwd uit klei en leem en behorende tot de Formatie van Sterksel en Kedichem (Groot-Waterschap Woerden, 1994).

3.3 Functies, grondgebruik en bebouwing

Functies streekplan provincie Zuid-Holland Oost 2003-2015

Polder Oudendam valt binnen het deelgebied Rijnstreek van het streekplan.

Het streekplan Zuid-Holland Oost kent aan de polder Oudendam de functie natuurgebied, agrarisch gebied plus, stads- en dorpsgebied en te transformeren glastuinbouwgebied toe. Tevens zijn er groene verbindingen in het gebied aanwezig. Op kaart 2 zijn deze functies af te lezen en in bijlage 1 is de beschrijving van de functies te vinden.

In het streekplan wordt voor het agrarisch gebied plus een verschil aangegeven tussen agrarisch gebied, tevens waardevol weidevogelgebied (A+) en agrarisch gebied met overige waarden (A+).

De hele polder is een topgebied voor cultureel erfgoed en is tevens Belvederegebied. Ook is er een zone met hoge archeologische verwachtingen. Deze zone ligt in het westen van de polder, hetgeen is weergegeven op kaart 10.

Functies beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006-2010 provincie Zuid-Holland

Het provinciale waterbeheer voor het Zuid-Hollandse deel van het gebied is beschreven in het Beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006 – 2010.

Op de functiekaart Water van het Beleidsplan Groen, Water en Milieu is geen specifieke functie toegekend aan het oppervlaktewater in het gebied Oudendam.

Bestemmingsplan landelijk gebied

Het bestemmingsplan landelijk gebied voor de gemeente Nieuwkoop geldt voor bijna de hele polder, met uitzondering van de bebouwing in het westen. Woongebieden en bedrijventerreinen vallen buiten dit bestemmingsplan. Het grootste deel van Oudendam heeft de bestemming “agrarisch gebied in een open landschap”. In het oosten is een gebied met de bestemming “glastuinbouwbedrijven”, dat in de toekomst de functie “verblijfsrecreatiegebied” zal krijgen. Tevens heeft een deel van het gebied de bestemming “primair waterkering”. Dit gebied ligt langs de Kromme Mijdrecht, de Heinoomsvaart, de Geer, en langs de oostelijke helft van de Lange Meentweg.

De Lange Meentweg wordt aangemerkt als cultuurhistorisch waardevol.

De noordwestelijke punt van de polder wordt gekenmerkt als molenbeschermingszone en rondom de bebouwing in het westen is een geluidszone voor industrielawaai.

Landgebruik en bebouwing

Het grondgebruik in het gebied Oudendam is in onderstaande tabel weergegeven. De tabel is ingevuld met behulp van het landelijke Landgebruiksbestand Nederland, versie 5 (LGN5). De gegevens uit dit bestand zijn gebaseerd op satellietbeelden uit 2004 en geven het werkelijke landgebruik op dat moment weer.

Uit de tabel blijkt dat het gebied Oudendam voor 61% bestaat uit grasland (waarvan 18% in bebouwd gebied). De totale bebouwing in agrarisch gebied beslaat ongeveer 6% van het gebied. Op kaart 3 is het landgebruik ruimtelijk weergegeven.

Tabel 3.1: grondgebruik (in m²) in de polder Oudendam per peilgebied volgens LGN

grondgebruik	PG0219	PB0301	PG0302	PG0303	eindtotaal (m²)
bebouwing in agrarisch gebied	3.750	7.074	2.036	27.503	40.363
glastuinbouw	45.314	1.045	0	0	46.359
gras	51.040	28.370	120.236	72.502	272.148
gras in bebouwd gebied	946	38.643	72.304	2.843	114.736
hoofdwegen en spoorwegen	790	26.816	0	40.681	68.287
loofbos in bebouwd gebied	0	4.079	14.045	0	18.124
overige landbouwgewassen	35.749	3.502	0	0	39.251
zoet water	14.763	5.072	9.183	1.918	30.936
eindtotaal	152.352	114.601	217.804	145.447	630.204

Tabel 3.2: grondgebruik (in m² en in %) in de polder Oudendam volgens LGN

grondgebruik	eindtotaal (m ²)	%
bebouwing in agrarisch gebied	40.363	6,4
glastuinbouw	46.359	7,4
gras	272.148	43,2
gras in bebouwd gebied	114.736	18,2
hoofdwegen en spoorwegen	68.287	10,8
loofbos in bebouwd gebied	18.124	2,9
overige landbouwgewassen	39.251	6,2
zoet water	30.936	4,9
eindtotaal	630.204	100,0

3.4 Hoogteligging en maaiveld daling

Voor de bepaling van de maaiveldhoogte is voor een groot deel uitgegaan van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN, 2003), waarin maaiveldhoogtegegevens beschikbaar zijn die met laseraltimetrie zijn verkregen. De metingen in het gebied Oudendam zijn uitgevoerd in de winter van 2001 - 2003 (provincie Zuid-Holland). De maaiveldhoogte is weergegeven op kaart 5.

Het gebied Oudendam is aflopend in hoogte van west naar oost. Tussen de Kromme Mijdrecht en de Amstelkade (bij de bebouwing) bevinden zich hoog liggende percelen. De laagste percelen liggen ter plaatse van de boomkwekerij langs de Geer.

Opvallend is het hoogst liggende maaiveld ter plaatse van de oude stortplaats. Ook is het maaiveld ter plaatse van de kassen iets hoger. De hoge maaiveldhoogten in deze gebieden vertekenen de maaiveldhoogten voor de laaggelegen delen van het peilgebied. Daarom is voor het bepalen van de maaiveldhoogte en de drooglegging onderscheid gemaakt tussen de hooggelegen en de laaggelegen gebieden, , zoals weergegeven in figuur 3.2 en tabel 3.3.

Figuur 3.2: maaiveldhoogtekaart na herverdeling peilgebieden

In tabel 3.3 zijn de gemiddelde maaiveldhoogte en de hoogteligging van het hoogste en laagste punt per peilgebied weergegeven. De hoogteligging in varieert in de polder tussen NAP +4,26m en NAP -2,32 m wanneer de stortplaats (en de kassen) mee worden genomen. Wanneer deze buiten beschouwing worden gelaten varieert de hoogteligging tussen NAP -0,40 m en NAP -2,32 m.

Tabel 3.3: Maaiveldhoogtegegevens

peilgebiednummer	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	minimum (m t.o.v. NAP)	maximum (m t.o.v. NAP)
PG0219	-2,06	-2,32	-1,50
PG0301	-1,77	-1,99	-1,27
PG0302	-1,63	-1,79	-1,33
PG0303	-1,43	-1,80	-0,40
PG0219 kassen	-1,57	-2,19	-0,98
PG0301 stort	2,63	-1,78	4,26
PG0302 stort	1,01	-1,24	3,60
PG0303 stort	-0,61	-1,66	0,60

Voor de analyseren van de maaiveldverandering (maaiveldddaling) wordt gebruik gemaakt van de bestanden van de oude maaiveldhoogtemetingen en het AHN als huidige maaiveldhoogte. Voor de minimum en maximum bepaling is gebruik gemaakt van het 5 en 95 percentiel van de maaiveldhoogten, om de extremen eruit te filteren.

De maaiveldddaling is het verschil van de huidige en oude maaiveldmetingen. De maaiveldddaling is inzichtelijk gemaakt op kaart 6. Het grootste deel van het gebied daalt met 15-20 cm per 40 jaar. Langs de Lange Meentweg (provinciale weg) varieert de maaiveldddaling tussen de 0 en 30 cm per 40 jaar.

3.5 Landschap

Het gebied Oudendam grenst aan de Nieuwkoopse Plassen, dat eigendom is van de Vereniging Natuurmonumenten.

Het gebied Oudendam heeft een typisch veenweidelandschap. Kenmerkend hiervoor zijn de openheid van het landschap, de verkavelingsstructuur, de slotenpatronen, de cultuurhistorisch waardevolle bebouwingslinten en de verspreid in het gebied liggende monumentale boerderijen. Vanwege deze cultuurhistorische en landschappelijke waarden is het gebied aangewezen als Belvederegebied en onderdeel van het nationaal landschap 'Groene Hart'.

De kwetsbare kant van het landschap is de (verdergaande) bodemdaling en verzakkingsgevoelige bebouwing. Hiermee zal in dit peilbesluit rekening worden gehouden.

3.6 Ecologie en natuurwaarden

Evenwijdig aan de Lange Meentweg, tussen de Kameriksche Wetering en de Woerdense Verlaat, ligt het staatsnatuurmonument Kamerik-Teylingens. Het ligt buiten deelgebied Oudendam, ten zuidoosten van de kade, en valt derhalve buiten dit peilbesluit.

Het betreft een kade, vrijwel geheel begroeid met bomen (voornamelijk Zwarte Els) en schraalland waarin soorten voorkomen als Moerasviooltje, Spaanse Ruiter, Blauwe Knoop, Moeraslathyrus, Wateraardbei, Padderus en Zonnedaauw. Op de kade broeden 'algemene'

bosvogels. Van de kaden mag worden aangenomen dat deze een belangrijke ecologische verbindingfunctie hebben voor insecten en kleine zoogdieren. Belangrijke problemen bij het beheer van de schraallanden zijn de verdroging door wegzijging en verzuring. Omdat de schraallanden iets hoger dan of op gelijk niveau liggen als het omringende land en omdat een hoger peil in het staatsnatuurmonument wordt gehandhaafd (voor zover mogelijk), is er aan de randen van de deelgebieden sprake van wegzijging van grond- en slootwater. Dit heeft tot gevolg dat – om een hoog peil te handhaven - er meer gebiedsvreemd en meestal voedselrijk water moet worden toegelaten. Dit heeft negatieve consequenties voor de aanwezige vegetatie. Bovendien leidt wegzijging tot de oxidatie en inklinking van veen, waardoor holle perceelsvormen ontstaan. Hierdoor kan stagnatie van regenwater en verzuring van de bodem optreden. Er wordt gestreefd naar uitbreiding van het terrein en het inrichten van hydrologische bufferzones rond de gebieden. Gebiedseigen water dient vast gehouden te worden en gebiedsvreemd water dient zo veel mogelijk gezuiverd te worden. Het gewenste beheer ten aanzien van de waterhuishouding is handhaving van een zo constant mogelijk, hoog waterpeil. (MLNV 1992)

Op de EHS van Zuid-Holland staat een deel van de polder aangeduid als bestaand natuurgebied. In het gebied Oudendam liggen geen Vogelrichtlijn- of Habitatrictlijngebieden. Volgens de rijksnota 'Beschrijving Grote Landschapseenheid Nieuwkoop-Kockengen zijn in de polder Oudendam natuurwaarden aanwezig, met name als fourageer- en pleistergebied voor wintervogels. Verder wordt er gesproken van een mogelijke relatie met ecologische infrastructuur. Een en ander is uitgewerkt in het kader van het 'Stimuleringsproject kerngebied de Venen'. Op dit moment zijn in de polder geen natuurgebieden aanwezig. (Groot-Waterschap Woerden, p.10, 1994)

3.7 Archeologie en cultuurhistorie

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden komt er een smalle strook met een hoge archeologische verwachting voor. Dit is inzichtelijk gemaakt op kaart 10. Er liggen in het gebied geen archeologische monumenten.

3.8 Ruimtelijke ontwikkelingen

Het gebied Oudendam is in ontwikkeling. Hierop is eerder in paragraaf 1.3 ingegaan. Voor dit peilbesluit wordt de huidige situatie als uitgangspunt genomen.

4 Huidige waterhuishoudkundige situatie

4.1 Watersysteem

Het gebied Oudendam bestaat uit één polder, die is onderverdeeld in vier peilgebieden.

De huidige waterhuishoudkundige situatie is weergegeven op kaart 8. Op deze kaart zijn onder andere de peilgebieden, watergangen, poldergemalen, inlaatpunten, stuwen, sluizen en peilschalen aangegeven. De peilen die op deze kaart zijn weergegeven zijn de praktijkpeilen, zoals weergegeven in tabel 4.1.

Voor Oudendam zijn de peilschalen in elk peilgebied opnieuw ingemeten. Bij deze inmeting is een afwijking geconstateerd in peilgebied PG0303. Hier wordt het praktijkpeil in werkelijkheid niet op NAP -2,05 m gehanteerd, maar op NAP -2,15 m. In deze toelichting van het peilbesluit en in de peilafweging wordt uitgegaan van het gecorrigeerde praktijkpeil. De peilschaal is in dit peilgebied gecorrigeerd, dit heeft geleid tot een administratieve aanpassing van het praktijkpeil.

Tabel 4.1: praktijkpeilen voor nieuwe en oude namen van de peilgebieden

oude naam peilgebied	peil volgens vigerend peilbesluit (m t.o.v.NAP)	nieuwe naam peilgebied	praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	Praktijkpeil na peilschaalcorrectie (m t.o.v. NAP)
06-A	-2,60	PG0219	-2,60	-2,60
06-B	-2,40			
06-B	-2,40	PG0301	-2,30	-2,30
06-C	-2,20	PG0302	-2,15	-2,15
06-C	-2,20	PG0303	-2,05	-2,15
06-D	-2,05			

4.1.1 Peilen en drooglegging

De grenzen van de peilgebieden komen enigszins overeen met die van het vorige peilbesluit, maar alle peilgebieden zijn in oppervlakte gewijzigd. De oude en nieuwe namen van de peilgebieden staan in tabel 4.1 genoemd, evenals de praktijkpeilen die in de peilgebieden gelden.

Peilgebied PG0219 bestaat uit het peilgebied dat in het vorige peilbesluit 06-A werd genoemd, aangevuld met een deel van het peilgebied dat 06-B heette. De rest van het oude 06-B wordt nu peilgebied PG0301 genoemd.

Het oude 06-C liep tot de Amstelkade, maar nu loopt de peilgebiedsgrens van peilgebied PG0302 oostelijker, zodat het oude gebied 06-D groter is geworden en nu peilgebied PG0303 heet. De kaart met peilgebiedsgrenzen en peilen uit het peilbesluit van 1994 is opgenomen in bijlage 5.

Inmiddels is de eerste fase van het Masterplan Oudendam uitgevoerd. Dit betreft het omlaggen van de weg Amstelkade. Derhalve is de peilgebiedsgrens tussen de peilgebieden PG0302 en PG0303 gewijzigd. De verlegging van de Amstelkade is echter nog niet in de GBKN vastgelegd en daarom is de oude ligging van de Amstelkade en peilgebiedsgrens op de kaarten bij dit peilbesluit te zien.

De oude stortplaats geeft plaatselijk een forse verhoging van het maaiveld. Dit heeft tot gevolg dat er eveneens een grote variatie in drooglegging binnen de peilgebieden is. De drooglegging is ruimtelijk inzichtelijk gemaakt op kaart 7.

Omdat de hoge ligging van het maaiveld ter plaatse van de oude stortplaats en de kassen een vertekend beeld geeft van de drooglegging zijn hoogten van de oude stortplaats en de kassen verwijderd uit de metingen voor de peilgebieden en apart benoemd in tabel 4.2. In deze tabel is de gemiddelde, minimale en maximale drooglegging is per peilgebied en voor de stortplaats en kassen af te lezen. De locatie van de peilgebieden, met aparte vermelding van stortplaats en kassen is weergegeven in figuur 3.2.

In de beschrijving van de drooglegging worden de peilgebieden beschreven zonder de stortplaats en kassen. Voor de minimum en maximum bepaling is gebruik gemaakt van het 5 en 95 percentiel van de maaiveldhoogten, om de extremen eruit te filteren.

Tabel 4.2: drooglegging ten opzichte van praktijkpeil

peilgebied-nummer	Praktijkpeil na correctie (m t.o.v. NAP)	gemiddelde drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)	minimale drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)	maximale drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
PG0219	-2,60	0,54	0,28	1,10
PG0301	-2,30	0,53	0,31	1,03
PG0302	-2,15	0,52	0,36	0,82
PG0303	-2,15	0,72	0,35	1,75
PG0219 kassen	-2,60	1,03	0,41	1,62
PG0301 stort	-2,30	4,93	0,52	6,56
PG0302 stort	-2,15	3,16	0,91	5,75
PG0303 stort	-2,15	1,54	0,39	2,65

De waarde voor de maximale drooglegging is in alle peilgebieden hoog. De oude stortplaats en de kassen zijn uit deze gegevens gefilterd, maar volgens kaart 7 en figuur 3.2 ligt het maaiveld op enkele plaatsen vrij hoog, wat de hoge drooglegging in deze peilgebieden verklaart. In peilgebied PG0303 is zowel een agrarische als stedelijke functie aanwezig. In het stedelijke deel zijn gronden met zand opgespoten voor de aanleg van een bedrijventerrein. Dit verklaart de grote gemiddelde drooglegging voor het peilgebied.

4.1.2 Aan- en afvoer van water

Het water wordt ingelaten vanuit de polder Kamerik-Teylingens, door middel van een afsluitbare duiker door de Hollandse Kade ter hoogte van de Middewetering in Oud-Kamerik. Het water kan alleen in de zomer worden ingelaten.

De polder wordt bemalen door een nieuw gemaal, dat in 2006 is geplaatst. Het gemaal staat langs de Geer, in het oosten van het gebied. Momenteel is het oude gemaal, dat zich in de noordoost-hoek van de polder op de kade langs de Heinoomsvaart bevindt, buiten werking en zal in 2008 gesloopt worden.

4.1.3 Afwijkende peilen; onderbemalingen en hoogwatervoorzieningen

In het gebied Oudendam zijn geen onderbemalingen en hoogwatervoorzieningen.

4.1.4 Kwel en wegzijging

Het gebied Oudendam is voornamelijk een wegzijgingsgebied. De wegzijging ligt grotendeels tussen 0,05 en 1,0 mm per dag. Aan de westkant van het gebied is de wegzijging groter. Daar ligt een wegzijgingsgebied met 1 tot meer dan 2 mm wegzijging per dag. De kwel en wegzijging is ruimtelijk weergegeven op kaart 9.

4.1.5 Grondwater

De grondwatertrap is gelijk met de bodemgesteldheid geïnventariseerd en wordt ook weergegeven op de bodemkaart (DLO-SC, 1992 en DLO-SC, 1982). De grondwatertrap is een combinatie van een gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG) en een gemiddeld laagste grondwaterstand (GLG). De indeling naar grondwatertrappen is in tabel 4.3 weergegeven.

Tabel 4.3: Indeling naar grondwatertrappen (DLO-SC, 1992 en DLO-SC, 1982)

grondwatertrap (GT)	I	II	III	IV	V	VI	VII
GHG (in cm beneden mv)	(<20)	(<40)	<40	>40	<40	40-80	>80
GLG (in cm beneden mv)	<50	50-80	80-120	80-120	>120	>120	(>160)

Op kaart 4 is te zien dat het gebied Oudendam geheel binnen grondwatertrap II valt.

4.1.6 Waterberging

Als onderdeel van het Masterplan komt een waterberging in het oosten van het gebied, maar deze wordt niet meegenomen in dit peilbesluit, omdat de exacte invulling van het Masterplan nog niet bekend is.

4.2 Waterkwaliteit

Voor het gebied Oudendam zijn geen meetgegevens beschikbaar. De beheerder heeft enkel een inschatting kunnen geven over het chloridengehalte.

De oude stortplaats is geïsoleerd: er staan stalen damwanden omheen en bovenop is het afgedekt met zeil. Hier bovenop ligt een toplaag van circa 80 cm waar gras op groeit. De afwatering van deze toplaag gebeurt door middel van een drainagesysteem.

4.2.1 Chloride

Volgens de beheerder is het chloridengehalte van het oppervlaktewater in de polder vrij hoog. Dit is de laatste jaren toegenomen. Waarschijnlijk komt dit door de toegenomen scheepvaart op de Heinoomsvaart. Een particulier heeft een kleine inlaat vanuit de Heinoomsvaart, waardoor dit water de polder in heeft kunnen komen. Het waterschap heeft plannen om een grotere inlaat vanuit de Heinoomsvaart te realiseren (zie hoofdstuk 2.7), maar deze plannen worden niet meegenomen in dit peilbesluit. Bij de voorbereiding daarvan zal ook worden gekeken naar het verwachte effect hiervan op de waterkwaliteit.

4.2.2 Fosfor

Over het fosforgehalte is geen informatie beschikbaar.

4.2.3 Stikstof

Over het stikstofgehalte is geen informatie beschikbaar.

4.2.4 Bestrijdingsmiddelen / overige stoffen

Over het gehalte aan bestrijdingsmiddelen en overig stoffen is geen informatie beschikbaar.

4.2.5 Ecologische beoordeling

Over de ecologische beoordeling is geen informatie beschikbaar.

5 Knelpunten huidige situatie

In dit hoofdstuk worden de knelpunten in het gebied Oudendam beschreven.

5.1 Peilen en peilgebieden uit het vigerend peilbesluit

Drooglegging veen (zie paragraaf 4.1.1)

Polder Oudendam bestaat uit veen. De gemiddelde drooglegging is in de winter in drie peilgebieden kleiner dan de maximum drooglegging van 60 cm, zoals opgenomen in het beleid van de provincies en het waterschap. Een uitzondering hierop is PG0303, daar is de drooglegging 0,02 m groter dan dit maximum. Het waterschap streeft voor de veenweidegebieden naar een gemiddelde drooglegging van maximaal 50 cm. In geen van de peilgebieden wordt dit gehaald.

Nieuwe peilgebieden (zie paragraaf 4.1.1)

In peilgebieden PG0219 en PG0303 worden, ten opzichte van het vigerende peil, afwijkende peilen gehanteerd. Deze afwijkende peilen zijn afkomstig van verschoven peilgebiedgrenzen.

Afwijkende of onbekende praktijkpeilen (zie paragraaf 4.1.1)

In de peilgebieden PG0301, PG0302 en PG0303 wordt in de praktijk een hoger peil gehanteerd dan het vastgestelde peil. Het afwijkende praktijkpeil in peilgebied PG0219 is lager dan het vastgestelde peil.

Tabel 5.1: praktijkpeilen en peilen volgens vigerend peilbesluit

nieuwe naam peilgebied	praktijkpeil na correctie (m NAP)	oude naam peilgebied	peil volgens vigerend peilbesluit (m NAP)
PG0219	-2,60	06-A	-2,60
		06-B	-2,40
PG0301	-2,30	06-B	-2,40
PG0302	-2,15	06-C	-2,20
PG0303	-2,15	06-C	-2,20
		06-D	-2,05

5.2 Waterkwantiteit/waterbezwaar

Wateropgave

In de Stroomgebiedsvisie Amstelland zijn knelpunten voor de wateropgave geïnventariseerd. Voor het gebied Oudendam en omgeving zijn met name een versnipperde waterbeheersing, wateroverlast in de polders en verdroging in combinatie met de aanvoer van gebiedsvreemd water knelpunten.

De voorgenomen ontwikkelingen op grond van het Masterplan Oudendam, bieden oplossingen voor de wateropgaven in het gebied. Deze worden bij de eerstvolgende herziening van het peilbesluit meegenomen.

Bodemdaling

De verdergaande bodemdaling is een groot aandachtspunt voor het waterbeheer. Door bodemdaling wordt de kans op inundatie groter.

Waterafvoer

Het grootste knelpunt van de polder Oudendam is de gebrekkige afvoer van water uit het westelijk gebied in de richting van het gemaal. De oorzaak hiervan is dat een deel van het

masterplan is uitgevoerd (de realisatie van de verharding), maar een ander deel (compensatie water en garanderen afvoer middels slootverbreding en grotere duikers) niet is gebeurd.

5.3 Inrichting

Veengebieden (zie paragraaf 4.1.1)

Het gebied Oudendam bestaat geheel uit veengebied. Voor veengebieden is apart beleid vastgesteld in de plannen van de provincies en het waterschap, met name omtrent de drooglegging. Dit beleid geldt dus voor de gehele polder.

Natuurgebieden (zie paragraaf 3.3.1)

In het midden van het gebied ligt een gebied met de functie natuur. Het natuurgebied, dat bestaat uit grasland, valt in twee peilgebieden met twee verschillende praktijkpeilen. Voor het beheer van het natuurgebied kan het wenselijk zijn om hiervan één peilvak te maken.

Versnipperde waterbeheersing

Er is geen sprake van een versnipperde waterbeheersing in polder Oudendam.

5.4 Waterkwaliteit

Er is geen doorspoeling van het watersysteem, omdat er alleen in de zomer water kan worden ingelaten in de polder. Alleen regen zorgt voor doorspoeling. Het overtollige water wordt via het gemaal uitgeslagen. Als gevolg hiervan is de waterkwaliteit niet optimaal. Om dit knelpunt op te lossen zijn er plannen om een inlaat te maken vanaf de Heinoomsvaart, zodat het gehele jaar water kan worden ingelaten. Het waterschap wil het maken van de inlaat laten samenlopen met de werkzaamheden van de gemeente in het kader van het Masterplan. De inlaat laat water in de polder binnen, waarna het door nieuw te graven en te verbreden watergangen gekoppeld wordt aan de bestaande watergangen. Wegens omstandigheden zijn de gemeentelijke plannen echter stil komen te liggen. De inlaat en (nieuwe) watergangen blijven noodzakelijk en zullen conform afspraken tussen de gemeente en het waterschap worden gerealiseerd. In dit peilbesluit worden deze ontwikkelingen echter niet meegenomen.

5.5 Belangen

Voor het beheer van de natuurgebieden mag het waterpeil eventueel verhoogd worden, een peilverlaging is in principe niet gewenst. De agrariërs willen een goede waterhuishoudkundige situatie voor de landbouw. Een eventuele peilverlaging kan de situatie voor de landbouw verbeteren. Een peilverhoging is in principe voor de landbouw niet gewenst.

6 Peilafweging

Bij de peilafweging wordt gezocht naar het peil dat zo veel mogelijk recht doet aan alle belangen in het gebied. In hoofdstuk 2 is een beschrijving gegeven van het voor een peilbesluit relevante beleid. In de Beleidsnota peilbesluiten van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden staan de belangrijkste uitgangspunten waarop de peilafweging in het gebied Oudendam is gebaseerd, zie bijlage 3. In aanvulling op deze nota wordt voor veenweidegebied gestreefd naar een maximale drooglegging van 50 cm. Deze drooglegging is een compromis tussen het agrarisch gebruik en het tegengaan van verdergaande bodemdaling.

De peilvoorstellen voor het gebied Oudendam zijn gebaseerd op de vigerende peilen en de praktijkpeilen. De afwegingen bij de peilvoorstellen worden in de onderstaande paragrafen beschreven. In de peilafweging is nog geen rekening gehouden met de ontwikkelingen uit het Masterplan waarbij een recreatiebungalowpark c.a. wordt gerealiseerd. Als daarvoor aanleiding is, zal het peilbesluit op dit punt worden herzien.

6.1 Peilgebied PG0219

Het peilvoorstel en de bijbehorende drooglegging is weergegeven in tabel 6.1. In deze tabel is een onderscheid gemaakt tussen het hooggelegen kassencomplex en de laaggelegen gras- en landbouwgronden. Voor de peilafweging van peilgebied PG0219 wordt alleen de drooglegging van het peilgebied zonder het hooggelegen gebied beschouwd, omdat deze maatgevend is.

Tabel 6.1: Peilvoorstellen en droogleggingen PG0219

peilgebied-nummer	Vigerend peil (m t.o.v. NAP)	Praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	gemiddelde drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
PG0219	-2,40 / -2,60	-2,60	-2,60	-2,06	0,54
PG0219 kassen	-2,40 / -2,60	-2,60	-2,60	-1,57	1,03

De functie van het peilgebied is deels agrarisch en deels glastuinbouw. Het bodemtype is veen. De gemiddelde drooglegging in het peilgebied (zonder het hooggelegen gebied) is 0,54 m. Dit voldoet niet aan de vereiste drooglegging van 0,50 m, maar valt wel binnen de provinciale droogleggingeis van 0,60 m. Indien het vigerende waterpeil wordt ingesteld, wordt de drooglegging te klein voor de functie en landgebruik glastuinbouw dat aanwezig is.

Het waterpeil gaat de maaiveld daling niet volgen, omdat de drooglegging bij het praktijkpeil al iets groter is dan de droogleggingeis van 0,50 m. Voorgesteld wordt om het waterpeil op het praktijkpeil van NAP -2,60 m vast te stellen. Met het vaststellen van het praktijkpeil wordt versnippering van het peilgebied voorkomen. De peilgebiedsbegrenzing van het vigerende peilgebied verandert hierdoor. Bij vaststelling van een waterpeil van NAP -2,60 worden geen negatieve effecten verwacht op bebouwing, waterkwaliteit en cultuurhistorie, omdat het hier gaat om vaststelling van het praktijkpeil.

In de toekomst wordt het gebied ontwikkeld in het kader van het Masterplan voor de polder Oudendam. Hierbij wordt het glastuinbouwgebied getransformeerd naar verblijfs-recreatiegebied. Onduidelijk is echter nog wanneer de ontwikkeling exact gaat plaatsvinden en welke aanleghoogten gebruikt gaan worden. De ontwikkeling is daarom niet in de peilafweging meegenomen. Het voorgestelde waterpeil is gunstig voor deze ontwikkeling.

6.2 Peilgebied PG0301

Het peilvoorstel en de bijbehorende drooglegging is weergegeven in tabel 6.2. In deze tabel is een onderscheid gemaakt tussen het hooggelegen stort en het laaggelegen overige deel van het peilgebied. Voor de peilafweging van peilgebied PG0301 wordt alleen de drooglegging van het peilgebied zonder het hooggelegen gebied beschouwd, omdat in het hooggelegen deel geen oppervlaktewater aanwezig is en het laaggelegen gebied dus maatgevend is.

Tabel 6.2: Peilvoorstellen en droogleggingen PG0301

peilgebied-nummer	Vigerend peil (m t.o.v. NAP)	Praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	gemiddelde drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
PG0301	-2,40	-2,30	-2,30	-1,77	0,53
PG0301 stort	-2,40	-2,30	-2,30	2,63	4,93

Het peilgebied heeft de functie natuur en agrarisch gebied plus en de bodemopbouw bestaat hier uit veen. De gemiddelde drooglegging in het laaggelegen deel van het peilgebied is 0,53 m en voldoet niet aan de drooglegging van 0,50 m, maar valt binnen de provinciale eis van 0,60 m. Er wordt dan ook gekozen om het waterpeil niet de maaiveldaling te laten volgen.

In de provincie Zuid-Holland geldt dat in natuurgebieden in veengebieden een peilwijziging is uitgesloten, tenzij het belang van de natuurwaarden aanpassing van het peil vraagt. Het vaststellen van het vigerende waterpeil zou de drooglegging van het gebied vergroten. Dit is niet gewenst. Tevens is de huidige drooglegging gunstiger voor het huidige landgebruik en de functie van het gebied. Het hanteren van het huidige praktijkpeil heeft geen negatieve invloed op de natuur, bebouwing en cultuurhistorie. Voorgesteld wordt het praktijkpeil van NAP -2,30 m vast te stellen. De huidige peilgebiedsbegrenzing blijft van kracht.

Het samenvoegen van het peilgebied met PG0302 is gunstig voor de functie natuur die het gebied heeft en leidt tevens tot ontsnippering van het gebied. Over enkele jaren wordt voor dit gebied een Watergebiedsplan opgesteld. Hierin wordt de afweging voor het samenvoegen van de twee peilgebieden gemaakt. Vooralsnog wordt in het peilbesluit de huidige peilgebiedsbegrenzing aangehouden.

6.3 Peilgebied PG0302

Het peilvoorstel en de bijbehorende drooglegging is weergegeven in tabel 6.3. In deze tabel is een onderscheid gemaakt tussen het hooggelegen stort en het laaggelegen overige deel van het peilgebied. Voor de peilafweging van peilgebied PG0302 wordt alleen de drooglegging van het peilgebied zonder het hooggelegen gebied beschouwd, omdat in het hooggelegen deel geen oppervlaktewater aanwezig is en het laaggelegen gebied dus maatgevend is.

Tabel 6.3: Peilvoorstellen en droogleggingen PG0302

peilgebied-nummer	Vigerend peil (m t.o.v. NAP)	Praktijkpeil (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	gemiddelde drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
PG0302	-2,20	-2,15	-2,15	-1,63	0,52
PG0302 stort	-2,20	-2,15	-2,15	1,01	3,16

De gemiddelde drooglegging in het peilgebied (zonder het hooggelegen gebied) is 0,52 m en voldoet hiermee nagenoeg aan de drooglegging van 0,50 m. De bodemopbouw van het gebied bestaat uit veen en heeft de functies natuur en agrarisch gebied plus. Het landgebruik betreft loofbos en gras.

Zoals in paragraaf 6.2 eveneens is aangegeven geldt in de provincie Zuid-Holland dat in natuurgebieden in veengebieden een peilwijziging is uitgesloten, tenzij het belang van de natuurwaarden aanpassing van het peil vraagt. Omdat het vaststellen van het vigerende waterpeil tot een grotere drooglegging leidt, dan het beleid van HDSR toestaat, wordt voorgesteld het huidige praktijkpeil van NAP -2,15 m vast te stellen. Het praktijkpeil geeft een goede drooglegging gezien de huidige functie en landgebruik. De peilgebiedsbegrenzing wordt niet gewijzigd.

6.4 Peilgebied PG0303

Het peilvoorstel en de bijbehorende drooglegging is weergegeven in tabel 6.4. In deze tabel is een onderscheid gemaakt tussen het hooggelegen stort en het laaggelegen overige deel van het peilgebied. Voor de peilafweging van peilgebied PG0303 wordt alleen de drooglegging van het peilgebied zonder het hooggelegen gebied beschouwd, omdat in het hooggelegen deel geen oppervlaktewater aanwezig is en het laaggelegen gebied dus maatgevend is.

Tabel 6.4: Peilvoorstellen en droogleggingen PG0303

peilgebied-nummer	Vigerend peil (m t.o.v. NAP)	Praktijkpeil na correctie (m t.o.v. NAP)	peilvoorstel (m t.o.v. NAP)	gemiddelde maaiveldhoogte (m t.o.v. NAP)	gemiddelde drooglegging t.o.v. peilvoorstel (m)
PG0303	-2,05 / -2,20	-2,15	-2,15	-1,43	0,72
PG0303 stort	-2,05 / -2,20	-2,15	-2,15	-0,61	1,54

De gemiddelde drooglegging in het peilgebied (zonder het hooggelegen gebied) is 0,72 m en voldoet hiermee niet aan de droogleggingeis vanuit het beleid van de provincie Zuid-Holland. De grote drooglegging kan verklaard worden doordat het gebied naast een agrarische functie ook een stedelijk functie heeft. Ter plaatse van het stedelijk gebied zijn gronden opgespoten met zand voor de realisatie van een bedrijventerrein. Dit geeft een grotere drooglegging, terwijl in het agrarische gebied de gemiddelde drooglegging lager is dan 0,50 m. Daarnaast heeft deze stedelijke uitbreiding tot het verschil in vigerend peil en praktijkpeil geleid.

Het vaststellen van het vigerende waterpeil in delen van PG0303 van NAP -2,20 m is niet gewenst. Een dergelijke verhoging van het waterpeil geeft een een te kleine drooglegging voor de stedelijke functie in het gebied. Een peilverlaging is in strijd met het beleid. De huidige drooglegging bij het praktijkpeil is gunstig voor de functie stads- en dorpsgebied en agrarisch gebied plus. Voorgesteld wordt om het praktijkpeil van NAP -2,15 m vast te stellen. Hiermee wordt versnippering van de peilgebieden voorkomen. De peilgebiedsbegrenzing wordt gewijzigd.

6.5 Afweging samenvoeging PG0302 en PG0303

Peilgebieden PG0302 en PG0303 hebben weliswaar een zelfde waterpeil, maar verschillende functies en landgebruik. PG0302 heeft de functie natuur en agrarisch gebied plus. PG0303 heeft de functie stedelijk gebied en agrarisch gebied plus. De functies natuur en stedelijk gebied hebben tegengestelde droogleggingeisen. Verwacht wordt dat in de loop van de jaren de waterpeilen in de twee peilgebieden niet hetzelfde zullen blijven. Daarom worden de twee peilgebieden niet samengevoegd.

6.6 Effecten

In deze paragraaf worden de effecten van de peilvoorstellen beschreven aan de hand van de verschillende belangen.

6.6.1 Watersysteem

De huidige waterhuishoudkundige situatie in het gebied Oudendam wordt niet aangepast. De drooglegging blijft hetzelfde en er vindt geen verdroging of vernatting van het gebied plaats. De waterbergingscapaciteit blijft eveneens hetzelfde. Het knelpunt dat het veengebied een te grote drooglegging heeft ten opzichte van het beleid van 0,50 m is niet actief aangepakt. Wel is ervoor gekozen om het waterpeil in de peilgebieden niet de maaiveldaling te laten volgen. Het praktijkpeil wordt juist gefixeerd. Indien de maaiveldaling zich doorzet zoals in de afgelopen jaren, dan wordt de drooglegging in de peilgebieden kleiner.

Het aantal peilgebieden is gelijk gebleven aan de huidige praktijkpeilgebieden. Voor de veen- en natuurgebieden zijn geen aparte peilgebieden ingericht om verdergaande versnippering van peilgebieden te voorkomen.

Het knelpunt op het gebied van de afvoer wordt in dit peilbesluit niet opgelost, maar wordt later in het kader van het Masterplan aangepakt.

6.6.2 Waterkwaliteit

Vanwege de handhaving van de huidige (praktijk)peilen verandert de waterdiepte niet, hierdoor zal de waterkwaliteit waarschijnlijk ook niet veranderen. Het knelpunt ten aanzien van de waterkwaliteit wordt niet opgelost.

6.6.3 Landbouw

De waterhuishoudkundige situatie voor de landbouw blijft hetzelfde, omdat de bestaande drooglegging wordt gehandhaafd.

6.6.4 Natuur en landschap

De waterhuishoudkundige situatie voor natuur en landschap wordt niet gewijzigd, waardoor er geen effecten zijn. De ecologische waarden en het landschap blijven hetzelfde.

6.6.5 Archeologische en cultuurhistorische waarden

De waterhuishoudkundige situatie voor archeologie en cultuurhistorische waarden wordt niet gewijzigd, waardoor er geen effecten zijn.

6.6.6 Bebouwing

Dit peilbesluit geeft geen effecten voor de bebouwing, omdat het praktijkpeil wordt vastgesteld.

6.6.7 Financiële belangen

Bij handhaving van het huidige waterpeil hoeven geen kosten gemaakt te worden voor aanpassing van de waterhuishoudkundige situatie. De financiële belangen van de overige belanghebbenden worden niet gewijzigd.

7 Nieuwe (voorgestelde) waterhuishoudkundige situatie

7.1 Vaststelling nieuwe peilen

De praktijkpeilen worden vastgesteld. De nieuwe peilvoorstellen staan in tabel 7.1.

Tabel 7.1: Voorstel nieuwe peilen

naam peilgebied	peilvoorstel (m NAP)
PG0219	-2,60
PG0301	-2,30
PG0302	-2,15
PG0303	-2,15

7.2 Afwijkende peilen (op- en onderbemalingen)

In het gebied Oudendam is geen sprake van op- of onderbemalingen. De qua hoogteligging afwijkende stortplaats wordt niet als een apart gebied beschouwd, aangezien er geen oppervlaktewater aanwezig is.

Literatuur

- Buro Vijn B.V., *Bestemmingsplan Landelijk Gebied*, gemeente Nieuwkoop, 2005
- DLO-Staring Centrum, *Bodemkaart van Nederland 1:50 000 Algemene begrippen en indelingen*, Wageningen, 1983
- DLO-Staring Centrum, *Bodemkaart van Nederland 1:50 000 24 – 25*, Wageningen, 1992
- Europese Unie, *Europese Kaderrichtlijn Water*, 2000
- Europese Unie, *Europese Verdrag van Valletta (Malta)*, <http://www.minocw.nl/malta>, 1992
- Gemeente Nieuwkoop, *Raadsbesluit van de gemeente Nieuwkoop*, 9 november 2006
- Groot-Waterschap Woerden, *Toelichting Peilbesluit Oudendam*, 1994
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, *Waterstructuurvisie Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden*, 2002
- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, *Waterbeheersplan Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2003-2007*, 2003
- Ministerie van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu, *Nota Ruimte*, 2006
- Ministeries van VROM, OCW, LNV en V&W, *Nota Belvedere*, www.belvedere.nu, 1999
- Ministerie van LNV 1992. Aanwijzingsbesluit Schraallanden Utrecht-West. Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Visserij.
- Programmabureau Groene Hart, www.groene-hart.nl
- Provincie Zuid-Holland, *Beleidsplan Groen, Water en Milieu 2006-2010*, 2006
- Provincie Zuid-Holland, *Cultuurhistorische Hoofdstructuur*, www.chs.zuid-holland.nl
- Provincie Zuid-Holland, *Nota Uitwerking Peilbeheer*, 1998
- Provincie Zuid-Holland, *Streekplan Zuid-Holland Oost*, 2003
- Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn-West, *Zomernota Rijn-West 2006*, 2006
- Stuurgroep Groene Hart van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, *Bestuurlijk werkdocument Uitvoeringsplan voor het Groene Hart*, 2006
- Stuurgroep Groene Hart van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht, *Ontwerp Uitvoeringsprogramma 2007-2013*, oktober 2006

Bijlage 1: Functiebeschrijvingen uit het streekplan

Streekplan Zuid-Holland Oost 2003 – 2015

Groene verbinding

Belangrijke ecologische verbinding, waar mogelijk met recreatief medegebruik.

Bebouwingscontour

Contour rond stads- en dorpsgebied. Buiten bebouwingscontouren geldt een restrictief beleid ten aanzien van stedelijke ontwikkelingen. In de Bijlage Bebouwingscontouren is voor elk stedelijk gebied van enige omvang de exacte ligging van de bebouwingscontour weergegeven op schaal van 1:25.000. Daarnaast is hier het onderscheid tussen stedelijk gebied en te ontwikkelen gebied weergegeven. Deze kaarten gaan bij de beoordeling van de ligging van de bebouwingscontour boven de plankaart.

Groene contour

Contour rond natuurgebieden. Binnen groene contouren geldt een nee tenzij beleid ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen.

Gebied met (inter)nationale natuurbescherming

(Natuur)gebied dat (inter)nationale bescherming geniet volgens de EU-Habitatrichtlijn, de EU-Vogelrichtlijn en/of de Natuurbeschermingswet. Natuur is de hoofdfunctie, extensief recreatief medegebruik is waar inpasbaar, toegestaan.

Te transformeren glastuinbouwgebied

Bestaand glastuinbouwgebied dat na nadere studie in aanmerking kan komen voor transformatie in de richting van een andere functie. De onderliggende glasaanduiding vigeert tot anders besloten wordt.

Natuurgebied

(Geplande) gebieden met de hoofdfunctie natuur; extensief recreatief medegebruik is waar inpasbaar toegestaan.

Water met natuurwaarden

Water met als hoofdfunctie natuur.

Agrarisch gebied met bijzondere waarden (A+)

Gebied met als hoofdfunctie landbouw (met name grondgebonden veehouderij) waarbinnen (verspreid) natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden voorkomen die beschermd dienen te worden. Grootschalige agrarische en niet agrarische ingrepen zijn in principe uitgesloten. Kleinschalige ingrepen worden aan een aanlegvergunning gekoppeld. Het scheuren van grasland ten behoeve van de teelt van ruwvoedergewassen anders dan gras is toegestaan tot een oppervlak van 20% van de duurzaam bij het bedrijf in gebruik zijnde onder de A+ aanduiding vallende gronden.

Glastuinbouwconcentratiegebied

Glastuinbouwgebied met inbegrip van bij glastuinbouwbedrijven behorende woon- en bedrijfsgebouwen. Herstructurering van een dergelijk gebied kan aan de orde zijn om een waterhuishoudkundig, milieuhygiënisch en economisch duurzame inrichting te bewerkstelligen. Het oprichten van staand glas dient uitsluitend plaats te vinden binnen bestaande en nieuwe glastuinbouwconcentratiegebieden. Voor bestaande bedrijven daarbuiten gelden afzonderlijke regelingen. Zie ook de Nota Planbeoordeling.

Stads- en dorpsgebied

Aaneengesloten bebouwd gebied met als hoofdfunctie wonen, maar waarin ook functies voorkomen als bedrijvigheid, (soms grootschalige) kantoorconcentraties, en andere stedelijke voorzieningen waaronder ook stedelijk groen en water.

Water

De grotere open wateren (plassen, meren) en de belangrijkste watergangen met een hoofdfunctie voor de waterhuishouding en vaak een nevenfunctie voor recreatie en/of scheepvaart.

Bijlage 2: Kernpunten provinciaal beleid voor peilbesluiten

Zuid-Holland

Provincie Zuid-Holland heeft de kernpunten voor het opstellen van peilbesluiten vastgelegd in de Nota Uitwerking Peilgebieden. De hoofdpunten uit het NUP zijn:

- Voor de blijvende agrarische gebieden wordt uitgegaan van milieukundig duurzame agrarische productiesystemen en de realisering van een goede natuur-, milieu- en landschapskwaliteit. Peilkeuzes en inrichting van peilvakken blijven primair bepaald door de landbouwkundige eisen.
- In veengebieden met uitsluitend een agrarische functie is een drooglegging van maximaal 60 cm ten opzichte van de gemiddelde maaiveldhoogte toegestaan. Indien een aanvaardbaar evenwicht van de belangen en functie-eisen mogelijk is, is hiervan een afwijkende drooglegging mogelijk. De drooglegging wordt gerelateerd aan het winterpeil. Voor zover het blijvend agrarisch gebied betreft moet de 60 cm waarde niet gezien worden als norm, maar veel meer als richtwaarde, waar in voorkomend geval van kan worden afgeweken, en wel naar beide kanten. Als de noodzaak niet aanwezig is voor de functies en de gebiedsdoelen blijft de drooglegging geringer dan 60 cm.
- In veengebieden met functie agrarische gebied met natuur- en landschapswaarden (ANL) geldt een stringenter beleid. In deze gebieden is deze onderhandelingsruimte beperkter dan in het agrarische gebied en hangt vooral van af of de aangetaste natuur- en landschapswaarden kunnen worden gecompenseerd. Er wordt gestreefd naar een drooglegging die wordt bepaald door het evenwicht van functie-eisen en belangen. Daartoe is in beginsel het volgen van de natuurlijke maaiveldaling toegestaan. Indien geen aanvaardbaar evenwicht tussen de belangen van landbouw en die van natuur en landschap mogelijk is dient te worden aangegeven op welke wijze een volwaardige compensatie (gekoppeld aan de ingreep) mogelijk is voor de ondergeschikt te achten belangen. Het peilbesluit dient in combinatie met het compensatieplan te worden beoordeeld.
- In natuurgebieden in veengebieden is een peilwijziging uitgesloten, tenzij het belang van de natuurwaarden aanpassing van het peil vraagt.
- Het is noodzakelijk de omvang en intensiteit van de verdrogingstoestand terug te dringen: een mix van gebiedsgericht beleid en sectoraal warerhuishoudkundig beleid (waaronder peilbeheer) zijn de belangrijkste elementen in de verdrogingsbestrijding.
- Wanneer voor het realiseren van de natuurdoelstellingen een peilwijziging noodzakelijk is, worden de peilkeuzes en de waterhuishoudkundige inrichting in beginsel door de verdrogingsdoelstelling bepaald.
- Schadekansen voor bebouwing en infrastructuur zijn medebepalende factoren voor peilenkeuzes, zowel in landelijk als in stedelijk gebied. Indien een belanghebbende als gevolg van een peilverbetering onevenredige schade lijdt dient het waterschap algemeen compenserende maatregelen te treffen. Zonodig zullen specifiek compenserende maatregelen worden getroffen of wordt een schadevergoeding aangeboden.
- Ontheffingen voor onderbemalingen zijn niet toegestaan, tenzij:
  1. de hoogteligging van het maaiveld in het te onderbemalen gebied tussen de 10 en 40 cm afwijkt van de hoogteligging in het omringende gebied en te gering van omvang is om een apart peilgebied te vormen;
  2. of het landgebruik in het te onderbemalen gebied een zodanige drooglegging vereist dat een droogleggingsverschil van 10 tot 40 cm optreedt ten opzichte van landgebruik in het omringende gebied en te gering van omvang is om een apart peilgebied te vormen.

In deze gevallen kan het dagelijks bestuur van het waterschap een vergunning afgeven voor de onderbemaling. De provincie verwacht van de waterschappen uiterste terughoudendheid bij de verlening van nieuwe vergunningen voor onderbemalingen en het continueren van bestaande onderbemalingen. Gezien de nauwe samenhang tussen

peilbesluit en onderbemaling moet de afweging en oordeelsvorming door het waterschap voor beide instrumenten zo veel mogelijk gelijktijdig plaatsvinden.

- Ten behoud of verbetering van de waterkwaliteit dient er naar te worden gestreefd een polderpeilaanpassing of polderpeilverlaging te combineren met maatregelen ter behoud van de waterdiepte.
- Een landinrichtingsplan en een peilbesluit die de plansituatie beschrijven worden parallel voorbereid, zodat planvaststelling en goedkeuring van het peilbesluit gelijktijdig plaatsvinden. Het peilbesluit kan zowel peilen bevatten voor de periode tot aan het gereedkomen van de werken, als de beoogde peilen die worden ingesteld en afgekondigd als de hiervoor benodigde werken gereed zijn.
- Dynamisch peilbeheer wordt in een peilbesluit vormgegeven door een juridisch peil te formuleren en te omschrijven welke overschrijding en/of onderschrijding plaatsvindt en onder welke omstandigheden en voor welke duur.
- Voor die gebieden waar een in normen vastgelegd beleid geldt en een peilbesluit overschrijding van deze normen met zich mee brengt, is het compensatiebeginsel van kracht. De mitigerende of compenserende maatregelen dienen in beginsel waterhuishoudkundig van aard te zijn. Waar dit niet mogelijk is moeten andersoortige maatregelen worden gerealiseerd. Het peilbesluit dient in combinatie met een compensatieplan te worden beoordeeld en uitgevoerd.
- Er wordt gestreefd naar het verminderen van het aantal peilvakken om versnippering tegen te gaan.

Bijlage 3: Hoofdpunten beleidsnota peilbesluiten HDSR

De hoofdpunten uit de Beleidsnota peilbesluiten van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden:

- Het peilbeheer wordt zoveel mogelijk afgestemd op de functies uit de waterbeheersplannen en streekplannen.
- Voor agrarisch grondgebruik worden de volgende droogleggingsnormen gehanteerd:

Bodemsoort	Droogleggingsnorm (cm)
Veen	< 0,60
Klei op veen	0,60 – 0,80
Klei	0,70 – 1,00
Klei op zand	0,70 – 1,00
Zand	0,50 – 0,80

- Voor gebieden met de hoofdfunctie natuur en landschap wordt de drooglegging afgestemd op het streefbeeld voor het gebied.
- Voor bebouwde gebieden wordt een droogleggingsnorm van 0,70 – 1,00 m gehanteerd.
- Om gebiedseigen water zo goed mogelijk te kunnen benutten streeft het waterschap naar de invoering van een flexibel peilbeheer. In nieuw op te stellen peilbesluiten moet aangegeven worden welke mate van flexibel peilbeheer voor een bepaald gebied ingevoerd zal worden.
- Ten aanzien van peilaanpassingen geldt:
  - In zettingsgevoelige gebieden worden in principe geen verdere peilverlagingen doorgevoerd.
  - Peilverlagingen kunnen alleen worden doorgevoerd indien aangetoond kan worden dat voor een duurzame landbouw peilverlaging noodzakelijk is. In geval van functiewijziging zal het waterschap per geval beoordelen of hiervoor een uitzondering gemaakt kan worden.
  - In gebieden met de hoofdfunctie landbouw wordt de grootte van de peilaanpassing bepaald aan de hand van maaiveld daling.
  - In gebieden met de hoofdfunctie natuur en landschap die begrensd en/of verworven zijn, worden geen peilverlagingen ingevoerd tenzij het natuurbelang daarbij gebaat is.
  - Peilaanpassingen worden gefaseerd ingevoerd met maximaal 0,05 m/jaar.
  - In de peilbesluiten wordt aangegeven in hoeverre het wenselijk en mogelijk is om door middel van een jaarlijkse peilaanpassingen te anticiperen op de te verwachten maaiveldsdaling.
- Het waterschap streeft er naar het aantal op- en onderbemalingen zo beperkt mogelijk te houden door de volgende criteria te hanteren bij de beoordeling van vergunningaanvragen:
  - Peilafwijkingen mogen niet in strijd zijn met de doelstellingen van de functie van het betreffende gebied.
  - Peilafwijkingen mogen geen negatieve gevolgen hebben voor de doelstellingen of functies in het aangrenzende gebied.
  - Bij onderbemalingen moet de hoogteligging van het maaiveld of de droogleggingseisen van het grondgebruik meer dan 0,10 m afwijken van het gemiddelde van het gehele peilgebied.
  - Een onderbemaling mag niet dieper worden bemalen dan de na te streven drooglegging voor het betreffende grondgebruik op de betreffende grondsoort.

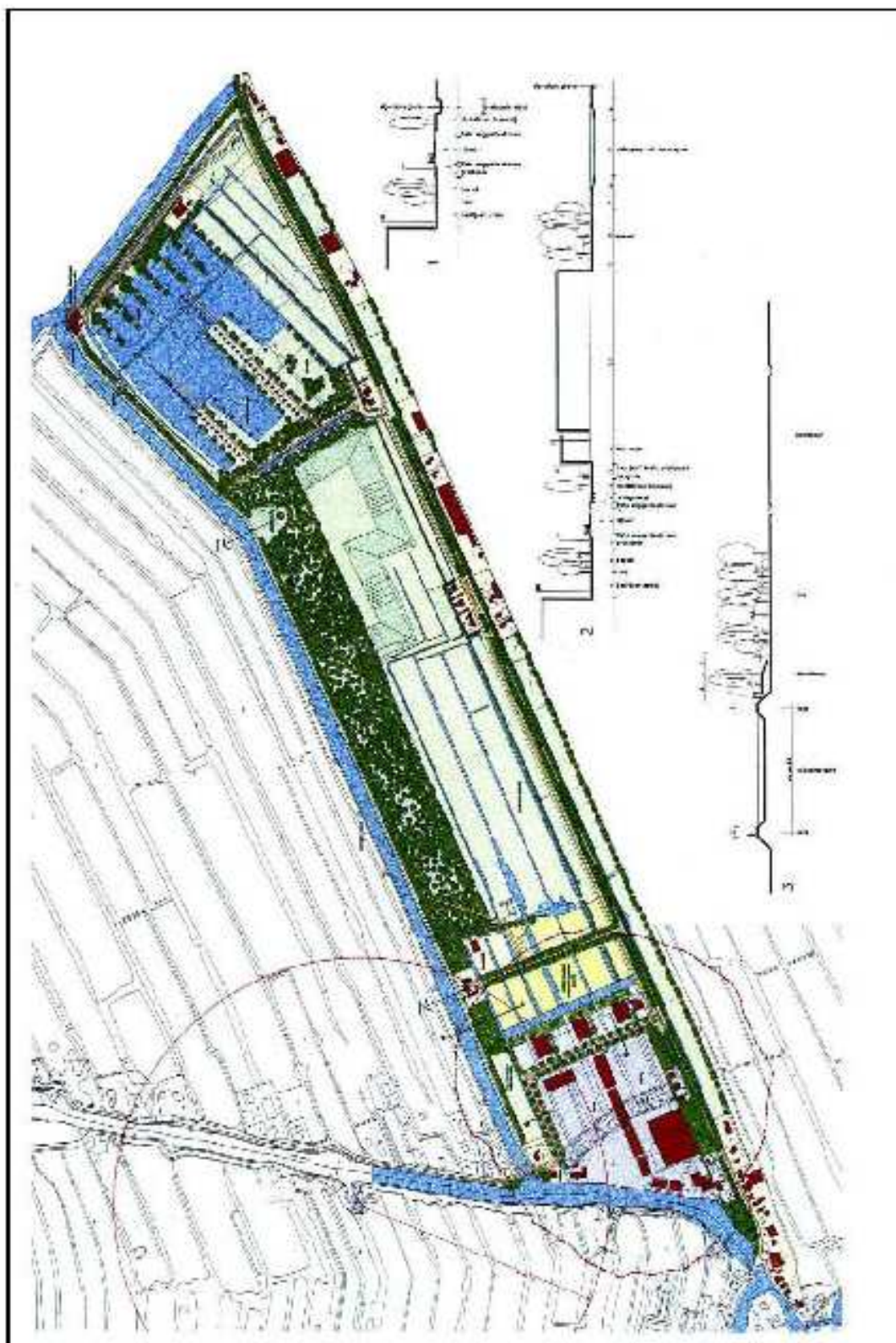
Toelichting Peilbesluit Oudendam 2009

- In veen- en klei op veengebieden mag het te handhaven peil in een onderbemaling niet meer dan 0,20 m afwijken van het voor dat peilgebied vastgestelde zomer- en winterpeil.
- De peilafwijking mag geen schadelijke gevolgen hebben voor bebouwing. Het peil in een onderbemaling mag niet meer dan 0,50 m lager zijn dan in een aangrenzende hoogwatervoorziening.

Naast bovengenoemde voorwaarden geldt als algemene norm dat binnen het peilgebied niet meer dan 25% van de oppervlakte mag worden op- of onderbemalen. Bij deze oppervlakte wordt uitgegaan van de totale perceelsgrootte, inclusief het aanwezige oppervlaktewater binnen het op- of onder te bemalen gebied.

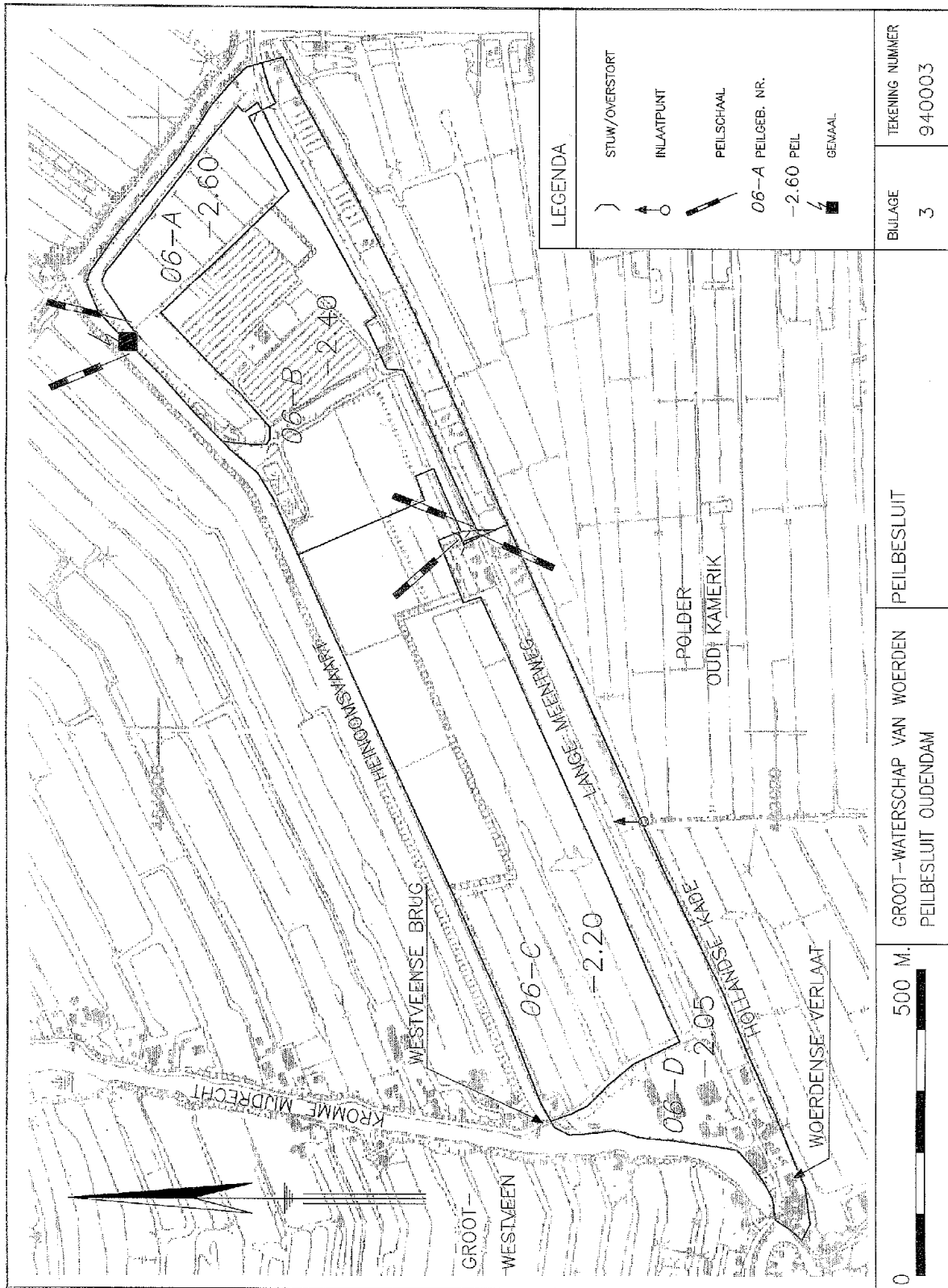
Bijlage 4: Masterplan polder oudendam

(Buro Vijn B.V., 2005)

Bijlage 5: Kaart bij peilbesluit uit 1994

Bijlage 6: Dynamisch peilbeheer voor landbouw

Een dynamisch peilbeheer houdt in dat het waterpeil dynamisch in de tijd kan fluctueren binnen een van tevoren vastgestelde boven- en ondergrens. Afhankelijk van de weersomstandigheden, de groeiomstandigheden voor het gewas en de agrarische bedrijfsvoering kan het peil worden ingesteld op of tussen het peil van de vastgestelde boven- en ondergrens.

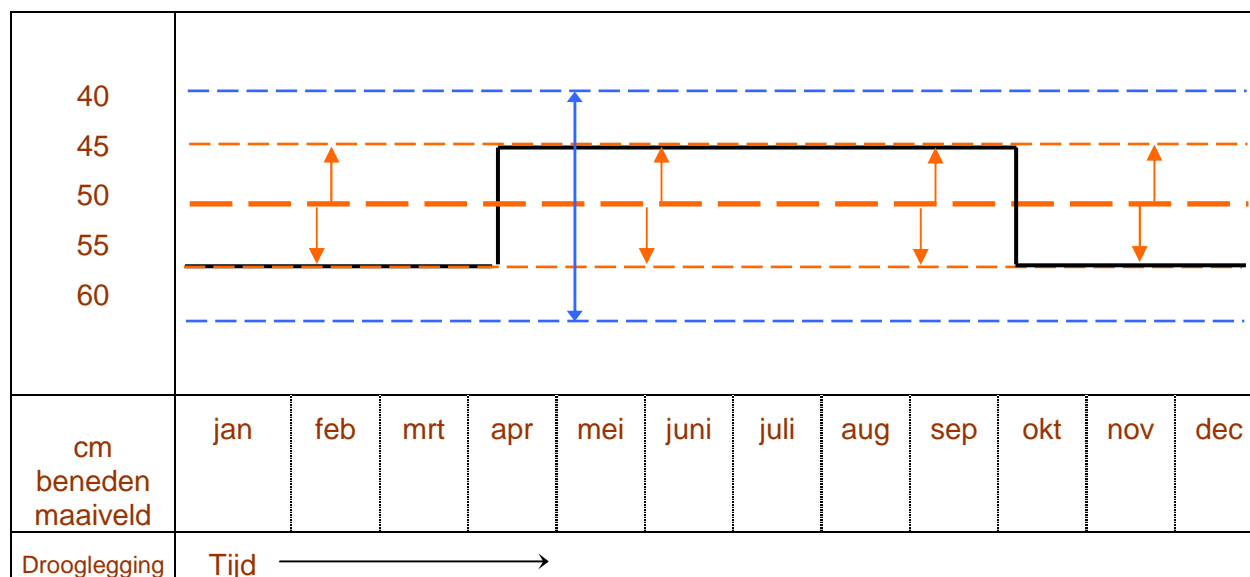
Het waterschap heeft nog geen ervaring met dynamisch peilbeheer. Voor het noordelijk deel van het bemalingsgebied Zegveld wordt daarom gestart met een proefproject om dynamisch peilbeheer in de praktijk te testen. Voor peilgebieden met de functie landbouw is in het watergebiedsplan Kamerik en Kockengen gekozen voor een vorm van dynamisch peilbeheer die binnen afzienbare tijd in de praktijk uitvoerbaar is. In het plan is gekozen voor:

- een winterpeil (ondergrens) van 0,55 m gemiddelde drooglegging;
- een voor- en najaarspeil van 0,50 m gemiddelde drooglegging;
- een zomerpeil (bovengrens) van 0,45 m gemiddelde drooglegging.

Op welke datum er wordt overgegaan op het voor- en het najaarspeil is afhankelijk van de weersomstandigheden en de hydrologische situatie in het gebied. Hierbij spelen ook de eisen voor een goede gewasgroei en de agrarische bedrijfsvoering een rol. Het waterschap bepaalt wanneer over wordt gegaan op een ander peil, op basis van vooraf met andere belanghebbenden overeengekomen besliscriteria. In die landbouwgebieden waar het dynamisch peilbeheer nog niet is geëffectueerd, wordt de reguliere cyclus van zomer- en winterpeil aangehouden. Het zomerpeil wordt in deze gebieden rond 15 april ingesteld, het winterpeil rond 15 oktober.

Gedurende het hele jaar kan het peil in principe variëren tussen 55 en 45 centimeter gemiddelde drooglegging (respectievelijk het winter- en zomerpeil), al naar gelang de omstandigheden. Omdat frequente peilwisselingen zowel voor het landgebruik als uit het oogpunt van waterbeheer ongewenst zijn, wordt ervan uitgegaan dat gemiddeld over het jaar het voor- en najaarspeil (50 centimeter gemiddelde drooglegging) het normaal voorkomende peil zal zijn. Met name in het voor- en najaar en bij bijzonder natte of droge omstandigheden zal de mogelijkheid om hiervan af te wijken een duidelijke meerwaarde opleveren.

Naast de genoemde invulling van dynamisch peilbeheer heeft het waterschap op basis van het peilbesluit gewoonlijk de mogelijkheid om (tijdelijk) af te wijken van de vastgestelde peilen indien de weersomstandigheden dit, naar het oordeel van dijkgraaf en hoogheemraden, noodzakelijk maken. De bandbreedte voor deze aanpassingen bedraagt in de regel 5 cm naar boven en naar beneden. Voor de boezempeilen wordt van deze mogelijkheid al gebruik gemaakt. De ontwikkeling van de techniek maakt het mogelijk om ook voor grotere poldergebieden en individuele polders een tijdelijke verlaging van de peilen door te voeren om hiermee in te spelen op bijzondere weersomstandigheden. Hiervoor zijn door het waterschap procedures uitgewerkt en door het bestuur bekrachtigd. De juridische basis voor toepassing van deze mogelijkheid tot peilafwijking is ook in de peilbesluiten voor Kamerik en Kockengen opgenomen. In de praktijk zou het waterpeil in landbouwgebieden dus kunnen fluctueren tussen de 40 en 60 centimeter drooglegging (zie figuur 1).

Figuur 1 Schematische weergave van het voorgestelde dynamische peilbeheer in Kamerik en Kockengen.

Uitwerking dynamisch peilbeheer

Het waterschap wil zich inzetten om samen met agrariërs en belangenorganisaties het dynamisch peilbeheer verder uit te werken en hier verdergaande afspraken over te maken. Het hierboven beschreven peilbeheer ziet het waterschap als een eerste stap naar verdere dynamisering van het waterpeil voor landbouwgronden in veenweidegebied.

De concrete beslisriteria voor de toepassing van dynamisch peilbeheer zullen worden uitgewerkt in een proefproject in het gebied Zegveld en Oud-Kamerik in de peilgebieden 5A, 5A noord, 5D noord en 5D zuid. Voor de overige peilgebieden met de functie landbouw wordt voorshands de reguliere cyclus van zomer- en winterpeil aangehouden. Op basis van de ervaringen in het proefproject beslist het bestuur over de stapsgewijze uitbreiding van dynamisch peilbeheer over alle daarvoor in aanmerking komende peilgebieden. Dit moet uiteindelijk resulteren in een peilbeheer waarmee:

- kan worden ingespeeld op wisselende weeromstandigheden (neerslaghoeveelheid in de afgelopen dagen, verwachte hoeveelheid neerslag etc.);
- kan worden ingespeeld op variaties in grondwaterstand (gemiddelde grondwaterstand, meetpunten etc.);
- de aan- en afvoer van water beheerbaar blijft;
- maatwerk geleverd kan worden voor de agrariër.

In het proefproject worden afspraken gemaakt tussen waterschap en agrariërs over:

- de gewenste mate van flexibiliteit;
- de beslisriteria voor peilaanpassing;
- de ondersteuning met onderzoek en monitoring;
- de stapsgewijze invoering van dynamisch peilbeheer;
- de betrokkenheid van de streek bij uitvoering en evaluatie.

Voor een goede uitvoering van dynamisch peilbeheer zijn de volgende randvoorwaarden van belang:

- beschikbaarheid van een specifieke regionale weersverwachting;
- inzicht in de relaties tussen grond- en oppervlaktewaterpeil en de neerslaghoeveelheid;
- alle stuwen geautomatiseerd en gemalen voorzien van frequentieschakeling;
- goede inregeling en onderlinge afstemming van stuwen en gemalen;
- criteria voor beslisregels meetbaar en controleerbaar (ook voor evaluatie);
- adequate kennis en praktijkinzicht bij de verantwoordelijke peilbeheerders;
- aanpassingen in het peilbeheer praktisch uitvoerbaar (frequentie, automatisering);

Toelichting Peilbesluit Oudendam 2009

- bestuurlijke verantwoordelijkheid voor de peilen duidelijk geregeld.
- De technische randvoorwaarden zullen met uitvoering van dit ontwerp-watergebiedsplan gerealiseerd worden. Waar nodig zal een extra inspanning in monitoring en onderzoek gedaan worden. Voor het overige zullen de resultaten van het proefproject de basis moeten leggen voor een goede uitvoeringspraktijk. Het waterschap zal hiervoor op korte termijn het initiatief nemen en daarbij de gegroeide samenwerking met de streek voortzetten.

Bijlage 7: Kaartmateriaal